

La Montarino, by Arne Garborg

The Project Gutenberg eBook of La Montarino, by Arne Garborg This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org

Title: La Montarino la poemaro pri Veslemey

Author: Arne Garborg

Translator: Odd Tangerud

Release Date: January 15, 2008 [EBook #24292]

Language: Esperanto

Character set encoding: ASCII

*** START OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK LA MONTARINO ***

ARNE GARBORG (1851-1924)

LA MONTARINO

la poemaro pri Veslemey, aux Injeto, la vizianto.

(1895)

Tradukis: *Odd Tangerud* en kunlaboro kun Anja Karkiainen.

Prologo

Al vi, vi pala marcxa ej' kun meniant', arde', pluvi' sur erikej', jen mia kant'.

Eriko velka sur dekliv' de songxa mont', al vi mi kantas pri la viv' en sombra mond'.

*

Vi trola mond', mi konas vin, vi nokt' en tim'! Se fugxas mi, vi hantas min en la anim'.

Mi konas vin, vi sxauxm-resalt' kun sorcx-murmur'; vekigxas ade kaj sen halt' en brust' terur'.

La lukton pezan konas mi en trol-batal'. Rompitaj ostoj! Helpu Di'! Ho, kia fal'!

*

Mi konas vin -- mi konas vin, ne venkis vi! -- La lukton laux la voj' al fin', gxin vidis mi.

En lukt' baraktis ankaux mi dum jar' post jar', kun kurba dors', kuragx-defi', kun vunda ar'.

Vi cxe mi sxvebas, sidas cxe kun via tim'! En mi vekigxas ade ve' en la anim'.

Pri forta volo, trol-turment' ja scias mi; minora kant', boat', torent', sufoka kri'. --

*

Alauxd' eksxvebas de l' tombej' kun venko-tril'; fresxigxas hom' kaj cxiu ej' per vent' kaj bril'.

Kaj ecx se ploron spertu ni en la terur', al la alauxdo fidu ni, printemp-auxgur'.

HEJME

Injeto cxe la sxpinilo

Auxtunas. Veteracxo kun pluv' kaj venta frid'! De bird' fenestren klako. Enven'? Ho vana fid'! Sed sub la bona forn' jen sur la tola sako maljuna "Mons" en dorm'.

Jen kusxas gxi songxante kun straba okulum', kaj cxion forgesante; gxuindas nun varmum'. Nenion diras gxi, aspekte sin kasxante kun vosto cxirkaux si.

Jen kiel silkobulo gxi kusxas en la fel', mien' de dormemulo, sen ungoj por kruel'. Senzorga rigardet' elglimas el okulo kun svaga ronronet'.

*

Cxu foren vi vagadas en viaj songxoj nun? Cxu eble nur dormadas la pensoj en mallum', aux el la pasintec' la bildoj arigxadas de l' tempo de princec'.

Plej bela princ' de l' mondo vi iris en l' arbar', sur sxultroj or-har-ondo, kaj viglis temerar' en loga konsider' pri in' plukanta berojn sur ejo cxe river'.

Sed venis sorcxistino el hejmo de trolin'; kaj volis, flatulino, ke l' princo amu sxin. Li saltis en malsxat'. Eksorcxis la trolino, kaj sxangxis lin al kat'.

Li poste migri provas trans mont' kaj arbusteĵ' kaj fine vojon trovas al nia hejma ej'. En pac' gxis vivofin' ripozi li nun povas en rev' pri sia in'.

Ho -- hu! La veteracxo kun pluv' kaj venta frid'! De bird' fenestren klako petanta pri invit'. Sed sub la bona form' jen sur la tola sako maljuna "Mons" en dorm'.

Vesperigxo

Mola negx' el l' aer' dum grizaj cxi vesperoj. Pac', silent', svaga vent'. Kusxas korto kaj tegment' sub lanug-negxeroj.

El fojneĵ' Veslemey portas la furagxon. Gnoma ul' en l' angul' gxojas pro la fojna bul': Al brutar' nutrajxon.

Praa li bienon cxi en zorgemo gardas, en dejxor' dum cxiu hor' de strebado kaj labor'; prefere brutojn vartas.

Gxojas li pri la sci', ke ion donos Injo. Griza ul', rugx-cxapul' vespere lakton en l' angul' ricevos de l' knabinjo.

Mangxigas sxi bovinojn cxi, kaj cxiun sxi karesas; varma kor', bonhumor' regas dum cxi sxatlabor'. Sxi gnomon ne forgesas.

La trinkajx', farunajx', el fajrej' portigxas. En febla bril' de lumigil', jen sxi melkas en trankvil'; sitelo plenplenigxas.

En kontent', sen manko-sent' bovinoj remacxadas. Trankvilas dom', vigilas gnom'; alportas tufon li por krom', kaj kun la kat' dancadas.

Cxe la fajrejo

En cxiuj ejoj labor' finigxis. Ankoraux ili ne eklumigis. Servisto Lars dauxras en la stal'. Patrin' dormetas sub sia sxal'.

Kaj Per kaj Manjo, la du najbaroj, nun enen tretas post endaj faroj en amikejon sen gxen' aux hont'; auxskultos ili al rakont'.

Pri distro ili ja nun esperas; kaj rakontadi Injet' preferas. Pri fabloj temas kaj pri fabel', pri trol' kaj besto en vila fel'.

"La Holand-knabo, li vaste cxasis, kaj iam urbon kun pred' trapasis, sed ne atingis vilagxon cxi; survoje hejmen sorcxigxis li.

Aspektis montoj translokigxintaj, kaj vojdirektoj sin turnigintaj. Ter' estis akvo, kaj akvo ter'. Mar' estis mont'. Sudo norda sfer'.

La hejma ej' estis en forgeso; cxirkauptirigxis li nur sen cxeso. Rapidis reen li kiel flam' pro tempo-pas'; vesperigxis jam.

Sentigxis kvazaux sucxanta tiro; al Vatn li venis sen mema iro. Vi kredu: kaptis lin jen la tim'. Denove devis li turni sin.

De nura koto la voj' kovrigxis; la nokto plie kaj pli nigrigxis; kaj malaperis la voja rand'; li estis kvazaux en fremda land'.

Post longa vojo en pen' irita, rokeje staras li konfuzita. Li ne cxi-estis en sia viv'; sed domon vidas li en dekliv'.

En embaras' lin plenigis gxoj. Eniras li por demand' pri vojo; sxtopigxas spir', cxar pri tia dom' neniam auxdis iu ajna hom'.

Briladas jen kvazaux mil lumetoj sur tabloj, benkoj kaj sur benketoj; kun perloj glimas knabin-harar', je tret' tintadas argenta ar'.

Intencon sian li tuj forgesas, cxar bonvenigoj neniel cxesas; prizorgas ili laux vic' en rond', gxentilas kvazaux al princ' de l' mond'.

Li tuj forgesas la hejm-bienon. Sidigxas li sur la silk-kusenon. Konfuz-gapanta al ornamar' li ne respondas al servistar'.

Se li soifas, trinkigas ino; sxi brile belas, la domfilino. Neniam tiel aspektis in'; miragxo kvazaux envolvas sxin.

Li rigardadas sxin gxis svenigxo; ridet' lin portas al ekardigxo. Kapsigne diras oldul' al li: "Se sxin vi sxatas, sxin havu vi."

"Se sxin ricevus mi kaj bienon, ne plu suferus mi strecxan penon." "Post mia morto al vi la ter', kaj nupton festos vi cxi-vesper'!"

Glatigxas cxio nun por vizito al sxia preta, pornupta lito. Klarigxas tiam la ver' pri sxi. La huldran voston ekvidas li.

Timigxas li, kaj li ecx ekridas, kaj tuj tranxilon li elingigas; sed sammomente auxdigxas kri', kaj malaperas bien' kaj sxi.

Cxe Holand-monto li konsciigxis, kun kapdolor' en malsek' fridigxis. Li jen komprenis: En pasinta tag' forgesis "Patro-nian" tiu knab'.

Sed poste ofte, dum li vagadis, la saman huldran li renkontadis; kaj tiu plore priplendis sin: "Povintus savi vi ambaux nin."

En montaj ejoj ja certe multas gxemadoj, sed ni ja ne auxskultas; sopiras tie al tag' kaj sun' gemizeruloj en gnom-komun'."

La pasero

Pasero en la korto mangxetas grenon gxis plensat', kaj gxojas pro la sorto, kaj ridas al la kat': Pip -- pip, dum tagoj pasas Mons min cxasas, sed min libera lasas laux mia propra sxat'!

Min la flugiloj levas, nur leki povas sin la kat'. Kvit, kvit, suferi devas li pro la memkompat'. Se akcipitro provas, cxu li povas min kapti, tuj mi movas min for el tiu svat'.

Pro viv' facila povas mi nur kontenti, jes en ver'. Suficxan mangxon trovas mi cxiam laux prefer'. Mi timi ne bezonas, ujon konas; al mi suficxon donas rikolto de somer'.

Kristnaske ofte donas frandajxon Veslemey al mi. Fojnejon mi disponas, kaj varma estas gxi. Printempe mi libere enaere flugadas, kaj fiere konstruas neston mi.

(Tradukis H.A. Rosbach)

Kantigxas

Malsekeca nebul-humid'. Luna brilo tra nokta frid'.

Nuboj en laktokolora lum' ondas ombre sub pala lun'.

Densas, disas la ombro-ar'. Zume kantas la paca mar'.

Sorcxe regata songxas la viv'. Peza dormo sur kamp' kaj dekliv'!

*

Kusxas Injeto sur benk' cxe l' forn'. Milde lunbril' sxin vekas el dorm'.

Trance inerta vekigxas sxi nun. Ombroj vidigxas en glimo de lun'.

Kapro trotas saltante laux mur'. Vento spiras kun ve-susur'.

Lule kreskas loganta kant'. Vibre insistas amopetant'.

*

Se scias vi songxon kaj kanton cxi, la tonojn vi garde karesos, multfoje loge mi ludos por vi, neniam vi tion forgesos. Ravege por vi. Vi logxu kun mi. Sxpnilon argxentan ricevos vi.

La fresxa nokt' ne timigu vin, radikoj entere gxermantaj; kastelo en songxo, vi vidis gxin kaj ludojn de inoj dancantaj. Fruktigas dormet', verdigxas bosket'; felicxos vi pli ol dum tag', Injet'.

Pro dolcxa nokto ne estu tim'. Strecxigxas la songxaj flugiloj. Pli mildas ol tago la luma glim'. Pli softas la son' de ludiloj. Jen lulo en val', dormigx' post batal', felicxa vi estas je taga fal'.

Pro nokto profunda ne estu tim' dormante sub sxveba vapore, vidante teruron trans griza sxim' al songxaj mondoj en foro. Kaj lulas gxi vin, luligxas l' anim' el tago kaj sun' blindigintaj vin.

Pro amo sovagxa ne estu tim', gxi pekas en plor' kaj forgeso; mildigxas al vi la ardanta sin'; la urson li jugas al dreso. Ravege por vi. Vi logxu kun mi. Sxpnilon argxentan ricevos vi.

Antauxsciigo

Injeto kusxas dorme en griza frua hor', kaj vidas sian franjon staranta en l' auxror'. La blanka vualo mole ondas cxe tors' kaj kol'; lumeta glimo trembrilas pro movoj en sxia tol'.

Pokalon el pura argxento sxi portas per magra man'. La grandaj pacaj okuloj rigardas Injeton en am'. "Vi povra, juna fratino!" sxi diras en zorga tim', "jen profunda kaliko. Vi malplenigu gxin.

Vi havos plej pezan sorton portendan de homa id'. Kion la nokto kasxas, rivelu via vid'. Tial kusxas perfidaj kaptiloj cxe via pied', sorcxontaj vian menson, logontaj vin sia pred'.

Vi iros sombran vojon. Atentu, atentu, fratin'! Sed kiam vi elglitos, apude vi trovos min. Atentu, atentu, fratino! Glita, tenebra la voj'. Sed post la peza nokto ekbrilos mateno en gxoj'."

Felicxa vekigxis Injeto, etendis sin al fratin'. Ekbrilis tra la vitro l' unua matena glim'. La kara beata fratino forglitis en lum-silent'. Suspiro forblovigxis en frumatena vent'.

Dimancx-trankvilo

Frosto krakas en muro-fend'. Sun' briletas, ekdormas jen, kaj rugxon sur negxon sxutas.

Pendas nebul' kvazaux frosta pont' super glaciej', sur cxiu mont'; sed la korto en vintra klar' mutas.

Per okulvitro maljuna patrin' legas en libro cxe l' tablofin' pensante pri fina vojaĝo.

Cxe rugxa forno gejunular' pomtrancojn fritas dum macxa knar'; jen ege bongusta mangxajxo.

*

"Kio flusiblas ne silentante en la sovagxej'?" "La roĵo flusiblas ne silentante laux la longa fluej'."

"Kio hakante la tutan tagon ecx ne spliton faligas?" "Horlogx' tiktakas la tutan tagon ecx dum vesperigxas."

"Cxambro plena de griza lan' de neniŭ kaptebla?" "La fumo estas tiu lan' de neniŭ prenebla."

"Sentigxas sur mola kato-nazo varma kaj ankaux frida. Ne estas interne kaj ne ekstere, tamen tegmentita?"

"Ne interne kaj ne ekstere, varma kaj ankaux frida, estas la klara fenestrovitro cxie tegmentita."

"Ove ronda kaj ege longa kiel pregxeja voj'?" "Bul' de fadeno ronda estas kaj longa kiel voj'."

"Pendas kvar, kaj iras kvar kiam somere floradas. Spektas urben du, montras du al nub' kaj unu poste trotadas?"

"Bovino kun mamoo iras sur kvar kiam somere floradas; montras kornoj al nub', okuloj al urb', sed vosto poste svingadas."

"El bruna fund' gxi ridas al vi, sed supre gxi blankigxas. Sub lin-kovril' gxi ludas en kuv', sed korpon gxi vigligas?"

"Fermentas biero, brunigxas gxi; supre sxauxm' blankigxas. Sub lin-kovril' gxi ludas en kuv', kaj korpon gxi vigligas."

"Dumvintre kreskas stranga arb'; printempe gxi malkreskas; radikon supre, la supron sub, kaj gxi maldika estas?"

"Glacia pendajx' estas tiu arb', printempe gxi malkreskas; supron malsupre pendas gxi, kaj gxi maldika estas."

"Kion neniam vidos Di', sed cxiutage ni vidas?" "Egalan ulon ne vidos li, sed cxiutage ni vidas."

"Senradika kun longaj radikoj, matene sur kvar gxi rampas; tagmeze iras gxi tamen sur du; vespere sur tri gxi marsxas?"

"La hom' senradika kun longaj radikoj ek de Adamo devenas. Unue gxi rampas, iras poste sur du, sed fine bastone promenas."

INJETO VIZIANTA

Panjo atendas

Cxe arde varma forno sub vakskandela bril' per magra brako de l' patrin' turnigxas radspininil'.

Malgrasan korpon kovras robo el kruda lanajx'. Klinas sin kap' sub nigra volv', -- balanca "bul' de teksajx'".

Sxi tiras longan fadenon per sulkigxinta man'. Kanton sian grumblas sxpinil' de sub la tufo de lan'.

Laux planko kaj oldaj muroj, aspekte draka sxajn', fauxkas la sombra ombro-nokt' glutante cxion ajn.

Gxi cedas sed reaperas el densa mallumej', dorme, time oscedas la nokt', gapanta el songxa ej'.

Kvazaux spirit' el tombo krepuske levas sin tien kaj reen vibrante la ombro de l' patrin'.

Sxpinila ombro sxvebas turnante sur griza mur'; la "bul' de teksajxo" balancadas sxpinante en obskur'.

Kandelo brulas malvigle, kandelo brulas en blu'; plenigas panjon pezaj pensoj: Okazas io, cxu?

Ploradas cxe l' mur-anguloj, krakas en fend' kaj tru'; timemo frapas bruste: Okazas io, cxu?

*

Ekhaltas la sxpinil', stuporas korp' en tim'. Kurpasxojn auxdas sxi kvazaux por viv' kaj anim'.

Auxdigxas peza spir', suspiro kaj gxemad' en pregxo al Sinjor', kaj kvazaux korfrapad'.

Ekstaras jen patrin'. En timo pasxas sxi, kruc-signas sin dum pregxo: "Jesu', sxafid' de Di'" ...

Lantas la horlogx', nun ecx lantadas gxi, mortas gxi kaj haltas ... -- "Pacigxu, nokton cxi!"

Mallumas ekster dom', malbelas ekster mur'; ekstere vent' ululas: -- "Ho, estu pac', sekur'!

Kaj meze sur vastej' kuregas povrulin' kun frida dors' pro timo; ho, hejmen sendu sxin!

Mi auxdas nenion plu ... Elkore pregxas mi: Injeton pace sendu al panjo tien cxi!"

*

Auxdigxas jen denove la sama pasx' en tim', la sama anhelad', la sama kur' por viv'.

Flug-malfermigxas pord'; ensaltas pala Injet', busxon seka, fauxka, el okul' delira jxet' ...

"Ho, Panjo! -- Timas mi, farigxis ega hid'; kaj auxdu: -- en Fendejo aperis stranga vid'."

"Cxi tien, infanet', ne venos drauxgo cxi. Eksidu; cxu vi timis? Vin kuri auxdis mi.

Jen, por vi laktogut'; nun trankviligu vin. -- Ekskuis min antauxfantomo; mi klare auxdis gxin."

 Injeto

La minca kaj svelta knabin' en bruna, serena malhel'; vizias en sia anim' al iu fora cel'. Sxajne pro iu pov' dormigxis sxia mens'. En siaj parol' kaj mov' subardas prema pens'.

Sub bela, malalta frunt'; brilas l' okul' tra humid'; Aspekte al fora mond' direktas sin sxia vid'.

Sxi iras al benk' cxe l' fajrej', eksidas sen plia atent'. Jen lakton ofertas patrin', kaj trinkas Injet' en silent'. La busto ondas sub prem', kaj paligxas la busx' en vibrad'. Sxi malfortas, feblas en trem' meze en sia juna florad'.

La vidajxo

"Ho ne, patrino. KREDU vi, ke ne pri songx' rakontas mi. Reviglas pens' kaj forto. l' unuan fojon, sen atend', rigardis mi tra streta fend' en mondon de la sorto." -- "Avertis vin la morto!"

"Ne plendu pro Injet', patrin'! Ne sercxas nun la morto min, ne estos mi viktimo. Sed panjan fraton perdis ni. Mi vidis lin, kaj brilis li en fosforeska glimo." -- "Kompaton al animo!"

"Mallumo regas sur l' altej'; ombrigxas voj' al hejma ej'; en pens' pri Di' mi pasxas. Silentas kiel en la tomb', endormigxinta sxajnas mond'. Orele sango frapas ..." -- "Misterojn nokto kasxas."

"Ne timis mi, sed nur je mir' ... eksxvebis el mallumo vir' en lun-lintuk' laux tero. Rekone lin atendis mi. "Adiaux," milde flustris li, forglitis en l' aero." "Lin prenu Di' en cxielo!"

"Auxdigxis en l' altejo kri'. En tim' prudenton perdis mi. Kadavra la odoro! Frenezis mi en stumbla kur' gxis hejme cxe vi en sekur'. Sed grac' je la memoro." -- "Pacigu lin Sinjoro!"

La Montarino

Sciigxis tagon frostiga dir', ke gxuste tiam forpasis la vir', ekzakte en sama horo.

Jen tremis Injo en mens' kaj korp': "Mi devos do vidi fantomojn en hord' kaj drauxgon longhararan."

"Vin, kara Injo, kompatu Di'; pli bone estus ke mortus vi; vi trovus pacon en tero!"

"Sed klare vidi preferas mi al iri blinda tra mondo cxi sen eblo veron distingi!"

-- Poste vidigxis subtera popol', koboldo kaj nikso kaj ogro kaj trol' kaj drauxgo longharara.

Sxi foje murmuris aspekte sen senc'; timigxis ecx propra patrino en mens'. Dirigxis: Mankas prudento.

En erikej' inter montoj tri la tutan vivon pasxtadis sxi. La Montarin' sxi nomigxis.

JULO

Junuloj

La duan tagon en temp' de Jul' arigxas por danc' cxiu in' kaj ul'; cxe panjo ili kunvenas. Kota kaj sxlima estas la voj'; gxi kusxas sub negxa pluv' kiel roj', sed tamen cxiuj alvenas.

Ni scias ja kiel la juna kor' post zorga penado en taga labor' sopire al danco tentigxas. Intensa la gajo kaj kara la gxoj', kaj salt' cxevalida farigxas, oh hoj! piedoj planken frapigxas.

Kaj trinkas la knab' por ioma kuragx'; li kante antauxas kun brila vizagx' la varmajn manojn tenante. Ho hej! svingigxas la brak' en felicx', kaj poste saltglitas knabin' en la vic', per blankaj dentoj ridante.

Kaj sxvelas gxoja la juna kor'; forigxas zorgo kaj pen' kaj plor'; la vivo soras kaj soros. Ludas l' animo, ridas l' okul', ardas la amo en kor' de l' junul'; li jenon cxiamemoros.

Sed kiam abundas troa drinkad', vekigxas emo al bru' kaj batad'. Envenas la Malbonulo. Li sidas angule, ridanta la gap'; finigxas damagxo per murda frap' je gxoyo de l' Diablulo.

Misiras ofte knab' al mizer'; knabino spertas pri hont' kaj sufer'; la gxojofarigxas fiajxo. Bonmaniere gajigxu ni, kaj lauxdon donu al nia Di', donanto de vivo kaj graco.

Festeno

Ho -- hej! Ludil'! Nun ekludas gxi, por danca svarm', kun rid' en larm', ho venu, venu knabin' al mi, ni ludu en ama duo. Kaj longe pudoro fremdigis nin en longa dezir', en songxa sopir'; nun havas vi min kaj mi havas vin. Hoj, kia grandega gxuo.

Memoru fojon sur verda herbej', jen mi kun falcxil', jen vi kun rastil', kaj nian ripozon sur muska ej', ho, kiaj tagoj de amo! Rigardis mi vin, kaj rigardis vi min, ni ridis en em' kaj senvorta kompren'; jen pensis mi: mi havos vin, por posta kunviv' en cxiamo.

Ho mia, vi knabin', ho atedad' sen fin'! En mia mens' min hantas pens': ke estus ni nun survoje! Solecas mi en ted' al frida vivo pred', sed kredas mi: se kunus ni, ne zorgos mi tiomfoje.

Hoj hej! ni dancadu gxis danca fin'! Turnigxas la sun', turnigxas la Jul'; eksaltas la vir', postsaltas virin'! Okazas nun gxustmaniere. Printempon farigxos alia danc'! Hoj hej kia far'! Hoj hej kia par'! Ni ludos kune en kroma sxanc' en gxoyo senhalte, sincere.

Kun salt' kaj jxet' gxis al plafon' en danc-impet' laux violon' la forta knab' per firma kapt' knabinon nun svingadas.

Jen alsturmada kun salt' kaj sku' en kontuzad' kun ega bru'; flatanta knab' pro sxajn-tentad' al dolcxa kusx' logadas.

Singarda in' per ridmokeg' rifuzas gxin en mokrideg'; bier' en flu' kaj sang' en brul'; ludilo lud-kantadas.

*

Eksidis Injet' en malluma angul', rigardas sxi murmuradanta; sekreton sxi vidas pri cxiu opul' sovagxa, dancanta, saltanta. Svarmadas ombrar', multnombra bestar', fluganta, rulanta mistera ar'.

Dum danco al cxiu petola hom' postsekvos nun ombro fidela, kaj blanka aux nigra cxiu fantom', aux hida aux ecx pli malbela. Se eblus la vid' jen velkus la rid', kaj turnus sin ili de l' fia hid'.

Jen Topp-Ola Lejte, frizita gxis mok', en svinga kondu' kiel mosxto. Lin sekvas tro-sinestima kok' kun longaj spronoj kaj vosto. Kun Petro en fid' kuniras sxafid'. Al Jo sekvas vulpo, ruzul' en perfid'.

Kun pigra Knut Os, tiu senzorgist', la porko ja estas kompano. Al Andrias Holand, knabino-cxasist', postsaltas virsxaf' cxe l' kalkano. Pro parol' en velur' kaj aspekto de pur' post Svein kuras lupo kun longa krur'.

Malzorgan Jens sekvas magra cxeval'; gxi vidis nek fojnon nek akvon; kaj urs' akompanas al forta Lars Val', Jakobo, li havas nur katon. Kristjano Fendul' sxajnis sin bravul', sed saltas lauxspure la leporul'.

Kun Dik-Mali stumblas grasa porkid'; Babil-Guri havas kaprinon cxiam helpema al sxiro kaj pik'. Cxe-kusx-Berit havas hundinon. Al Mari sur Dig' postsekvas la pig', al altkoksa Rakel la cxevalid'.

Al Maren kaj Mette kaj Lizabet' kaj Stine de l' Mont-Dorsa-Fino kaj Jorina Klopp kaj al Olina Klett postsekvas po unu kokino. La inaxo de Os kun argento sub sxlos', sxin sekvas anser' kun memfida bros'.

Jen dancas vigle la gaja mond', kaj vibras traboj kaj fostoj, du- kaj kvarpieduloj en rond'; svingigxas brakoj kaj vosto. Jen nova bruad', alsturma kurad', ensaltas amaso en miriad'!

Monta fein', drauxgo, niks', gnomin', hirtharara trol', svarm' en skua fol', nano en kur' per legxera krur' cxiuloken nun rampadas; mezen en nanar' sin sxovas dancantar'; dancon en angul', ne vidas hom-okul'; kaldrono kaj fritil', korn' kaj gnom-ludil' strangas kanton sonigadas:

Akvoguta kluk', roja murmurad', uestventa plor', mugxo de ondad', vortoj en angul', sono de flustrad', fal' folia susuradas ...

Dancu nun, viglu nun, gegrizuloj. Viglu nun, dancu nun, dormas sun'. Lamu nun, saltu nun, gegrizuloj. Saltu nun, lamu nun, hoj! jen Jul'. Bummel, bammel rokadanc' kaj rammel, montodors' blugxis. Bammel, bummel, rangedanc' kaj rummel, sun' kaj lun' mortigxis.

*

Sovagxe, hej! en anim' kaj sin'. Hej! turnu vi vin, Hej! svingu vi vin. Eksaltas la vir', postsaltas virin', spitante la limon de deco. Vidigxis ne tia cxi hurlumhej' kun svarmo kaj klak', kun mugxo kaj krak'; portigxas ulul' al fora ej'; ebrio kaj frivoleco.

Tingel tangel rumladanc' kaj rangel, krak' en ursa robo ...

Kaj jen la knabo, ho hej kaj hi! tra montara brum', kaj tra fajra fum'; se volas vi havi min, povos vi; per nur fingra indik' mi ricevos. Ho! donu la busxon, ho-ho, ho-hej! Laux eta invit' vi havos en lit' plej tauxgan ulon el ajna ej'! Vi vidu ke dance li sxvebos.

Tangel tingel vibrodanc' kaj vingel; bone en ombro dum Julio

*

Sidas Injeto en sorexa tord' kaj peze el brusto spiras. Nun suben kaj norden drivas la hord', cxar troloj kaj homoj miksisiras. Velkas la lumoj, kaj obskur' cxirkauxe dauxre densigxas. Pli da troloj ensturmas en kur' -- kaj saltodanc' ekludigxas:

Hoj, hoj, kara vi! Vin amas ja mi! Vi ludu kun mi en sudeli-dudelidej.

Hoj, hoj, bela vi! Atendu min vi! Mi venas al vi en dudelidej.

Loganta in', vi! Mi turnas min al vi kaj logxos kun vi en Hauxkeli-Hauxkeli-ej'.

Ravega in', vi! Eklogxu kun mi! Sxpinilon turnu vi en Hauxkeli-ej'.

Sxpinu vi harojn, tordu fadenojn, triku vi sxtrumpojn, surelilej.

Al vi mi kantu, por vi mastrumu ame karesu, hudelideja!

Tekson ni varpu, trabon ni turnu. Pinon ni brulu! surelilej; lulilo, gxi knaru, panon ni faru, ni ne avaru elibeja!

Mirloga ja vi! amadu kun mi, kaj dancu kun mi en sudeli-dudeli-dej; belega in' vi, atendu min vi, mi venas al vi en dudeli-dej ...

*

... Dolcxe kiel plor' sonas harp-sonor'; logas ama sent' kvazaux milda vent'; flata la lul', kiel onda rul' dormigxas gxi en songx-trankvilo; vekigxas el silent', sxvelas en potenc', kiel sxauxm-susur' en la mar-murmur'; el la dorma cxarm' sxvebas tona svarm' amovarma, dolcxa trilo ...

Jen dancas la gnomo en bela kolor' kun ringo sur haroj ondantaj. Li logas Injeton per danca fervor' dum tonoj cxirkauxe vibrantaj. Ravege por vi! Vi logxu kun mi! Sxpinilon argxentan ricevos vi.

Ursego bruna mi estas dum tag' en vastaj arbaroj kuranta, lavanta hararon profunde en lag' kaj fortajn torentojn vadanta. Mi ludas sur strand' kaj regas sur land' gxis fora montar' cxe la vidorand'.

Sed kiam proksimas la meznokta hor', kaj montoj englutis la tagon, la am-melodion vi auxdas el for', plej mildan, sorcxantan logadon. Venigas vi min, kaj sercxas mi vin por dormo sur brak' de mia amikin'.

Vi sidu en silko kaj brila argxent' en Blua-Mont' fiancxino. Neniam plu venos tag' de lament', peligxos cxagreno el sino. Ravege por vi! Vi logxu kun mi! Sxpinilon argxentan ricevos vi.

Li manon palbluan etendas al sxi. Sxi tremas pro tim' je la tusxo. Sed kiam sxi donus kison al li, sin montras la rata busxo. "Jesuo!" -- Injet' en sven' sur benket' kun nom' de l' savanto en sava pet'.

EN LA PASXTEJO

La vento-troloj

Tsxjuh! Buh! diras nord-ventulo, ululas trans nudaj altejoj; blankbarbe li flagras per nigra flugil', blankigxas sur mont' kaj herbejoj. -- Tsxju ...

Tsxjuh-hu-hu! diras trol' nord-uesta. Turnigxas kiloj, jahxtoj. Kirligxas la maro el profund', skuigxas gxis dek kvin klaftoj. -- Tsxju ...

Tsxjui-lu! diras uesta marulo en sia elmara furi'. Dance li ludas sur brunaj deklivoj; fidinda ne estas li. -- Tsxju ...

Tsxjui-lu! diras uesta marulo en sale malseka furor'. Li logas per sun' kaj bluo milda. Finigxas ofte per plor'! -- Tsxju ...

Tsxjui-su! diras ul' orienta, li akras en sia hel'. Li venas de brilaj montopintoj, kalvaj kun blanka cxapel'. -- Tsxju ...

Sulilu! diras suda lum-elf' susure en foliar', kaj lude li kantas kaj milde fajfas kun haroj el bunta florar'. --
Tsxju ...

Sulilu! diras suda lum-elf'; pasxtado tiam bonas. Kalme estas cxe sxton' sub sun'; sxafidoj miaj petolas. --
Tsxju ...

Sulilu! Beata somero kun sun' sur ej' kaj labor'. Jen gxuas mi dormon en erikej'; vekigxas el gxi sen plor'. --
Tsxju ...

Ne estas facile

Ho povra, nun vi frostas, gxentila mia sxaf' sub pluvo el la uesto, skualaj jxet' kaj paf'! La sxton' feina sxirmas vin kontraux humidec'. Kurbigxu kaj cxekusxu, tieas la eblec' por mildec'.

Bovino volas hejmen; strexiga estas pel'; trankvilo ne trovigxas sub dauxra pluv' de l' cxiel'. Sed en fojnejo nia nun regas nur malplen'. Ni haltu en l' altejo; ni trovos ion jen, sen troa pen'.

Ne estas tiel acxe en sxirm' cxe l' roka mur'; pasigu ni la tempon en iom da sekur'! Kaj eble tie huldoro enlasos nin al si; sxi scias, ke hodiaux dum pasxt' suferas ni, vi kaj mi.

Laux dorso komencigxis malvarma akva flu'. Mi tretis en la marcxon, kaj truon havas sxu'. Malseka peze estas vestajxo cxe la sin'. Nun haltu kaj atendu, ho kara vi, bovin', sekvu min!

Malvarmas; baldaux frosto en brusto pikos min. Rapidos mi al varmo en domo de patrin'. Mi povos ripozeti post sxangxo de vestajx'; farunon vi ricevos. Estos varma la trinkajx', ho sxatajx'!

Birdoj

Kra! Kra! grakas korniko, sub nuboj en peza flug', Humila vestigxas sxi per kamlot' sen brila butika tuk'.

Sxi iras sur kampo en aroj. Pri gajno ne mankas sci'. Sxi sxajnas digna bienmastrino; sxin tamen ne fidu vi.

Sxi havas legxan okupon cxe muro, barilo kaj pont', sed kiam atente ni pririgardas, sxi sxtelis ovojn sen hont'.

"Skar-rar!" diras pigo, sxi saltas kokete laux sxajn'. Skaras kaj vigle baskuladas, kaj tauxgas neniel ajn.

Sxi estas vagulino, disvastigant' de kverel'; sxi gxojas je klacxo, mensogo kaj mok'; ne estas sxi fremda pri sxtel'.

"Kvirli-kvit!" diras sturno, verd-nigra en brilo de sun'. Gxoje sxi saltas perle bela kiel infano en jun'.

"Tip-tip!" kuradante diras gracia motacil'. Sxi estas kiel infana penso, pura en sia babil'.

"Smek-smek!" saksikolo pepas seke sur sia sxtonar'. Sed eta, bruna birdo-regxo sin kasxas inter florar'.

"Tirli-ti!" alauxdo flugas cxielen sur gxoyo-ond'. Kaj kiam sxi tirlas en fru-mateno, farigxas nova la mond'.

"Tirli-ti!" alauxdo levigxas al volba cxiel' en auxror'. Kiam sxi tirlas en fru-mateno tikligxas en mia kor'.

"Vi-vip!" la vanelo fieras per sia kapa gest', en plum-cxapelo, velura jako kaj blanka silka vesxt'.

Ovojn belajn mi trovis en nesto. Sekve rabigxis gxi. Birda patrino dolore pepis; -- neniam plu faros mi.

Pluvio, la bela, bruna birdo, velurvestita trezor', kiam sxi fajfas en erikejo, varmigxas en mia kor'.

Pluvio, la bela, bruna birdo, kun pasxoj malpezaj sur grund', -- kiam sxi fajfas en erikejo, mi ploras en kora fund'.

Je somermezo

Suda pluv'! Somera pluv'! gutas milde el nubeto; ardan aeron gxi fresxigas, sunbrulita kamp' rosigxas. Gutas kaj gutadas longe; ter', printemp' lavigxas sanaj; cxesas post labor' kontenta milde, dolcxe pluv' vespere. Malfermigxas ekspirante flor', foli', vivantoj cxiuj, tigo, sxalm', eriko fresxa, la mirik' kaj junipero. Felicxego elspirigxas en la miloj da odoroj, miloj da odoroj dolcxaj, -- gxis l' aer' balzame fluas. Volvas teron en flarajxon ama svarmo de la vivo, kiel la vual' sur brunaj rondaj, logaj inaj mamoj.

Injo kun brutar' trankvila inter la montetoj pasxtas norde cxe la nigra lago, kunkreskanta marcx' per musko. Marcx' profunda, dangxerega sub la musk' kaj marcx'a lano. Funde de la stagna lago dormas la erikserpento. En dekliv' brutar' pasxtigxas busxkaptante eriketojn; vikle la sxafidoj dancas al patrin' por suxon serexi. Kiam sin somer-vespero volvas mole super tero, kaj la hela fum' vespera vid-miragxe levas cxion -- jen trikajxon sxi forgesas pro impreso de la sensoj kaj en senpripensaj pensoj glitas for, vizie revas: Vidas ke herbej' vivigxas, ke vekigxas cxe sxtonaro kaj rekreskas la herbaro kie jen brutar' pasxtigxis. Montulin' en blua jupo, sur la Brust' argxent-folioj, sidas sub dekliv' sur tufo, sxutas salon al bovinoj. Sxi ekstaras kaj logvokas, sxultre ondas la hararo; sin la grego vic-arigas kaj montaren vice pasxas. Brut' post brut' en bona ordo, laste Dimeld, granda bovo, kvazaux ombra ar' en movo siluetas en la nordo.

Estingigxis lum' surtera, grize velkas nuba ondo, auxskultante kusxas mondo; sonas kvazaux kant' vespera.

*

Longe restis vi kaj mi en la hejmm-pasxtejo; por somero iros ni al la Skar-montejo. Venu, vi bovin', kun mi! Skar-deklivo fresxas pli.

Brutaro! Brutaro! Sur mont' estas verda herbaro! Bovinoj! Bovidoj! Hoj! Dimeld kaj Dros, Hoj! Randeliros, je vesper'!

Bone estas cxe Norda-mont' en bosko subterula. Longa la trankvila nokt'! Kurta tag' sunbrula! Fresxo, paco en montar', sxirmo kontraux malbonfar'.

Kiam sxveba nebulej' malheligas teron, ni vagante laux altej' gxuas la liberon. Dum nebulo sur dekliv' -- sendangxera huldra viv'.

Trol' min ofte en vesper' ame alparolas; promesigxas mont' kaj ter' se mi lin nur volas. Tute ne allogas min vivo kiel trol-edzin'.

Huldre en aflikta plag' ame bruli devas por la hela knab' de l' tag', kiun sxi prirevas. Huldre econ sxangxus mi, kontraux estontec' kun li.

Sunlevigx' kaj sunsubir', vintroj venas, pasas; sen amik' kun amdezir' huldre sola vagas. Longe dauxros ema brul'; venos ne la hela ul'.

Brutaro! Brutaro! Sur mont' estas verda herbaro! Bovinoj! Bovidoj! Pasxtejen sopir', altejen la ir' je vesper'!

La herbsezono

Falcxigxas lauxvice la bunta florar', cxar kantas falcxiloj en suka herbar' la herbojn elradikantaj. Facilas falcxad' en rosmola herbej'. Lauxvice svingadas sin en la falcxej' la knaboj kvazaux dancantaj.

Jes, svingu kaj razu herbejon, falcxist'. Odone disfalas la herb' sen rezist'. Aroma mondo de floroj! Inundas deklivon, vilagxon l' odor', kaj sento de sekureco en kor' dum mezsomertagaj horoj.

Alternu nun suno kaj vent' sur herbej', ke l' dia rikolto en nia fojne' sekure, benite stokigxu. Ke estu suficxa sekeco sub sun', ke putre ne velku la fojn' dum auxkun', kaj Julio gxojiga farigxu.

Injeto miras

Knabinoj rastas, falcxas knabar'; sxercarioj flugas en gejunular'. -- Jen kiam la sorto regas --.

Vigle estas sur la herbejoj en la herbaro laux la falcxetoj. -- Jen kiam la sorto regas --.

Ekridi kaj sxerci -- nun bone pri gxi; kelkfoje tion ja faras ecx mi. -- Jen kiam la sorto regas --.

Imagu ke knabon afablan mi vidus, kiu pri mi, Montarino, ne ridus! -- Jen kiam la sorto regas --.

Jes, sxerce petoli faradu knabin', sed tamen cxu edzinigu sxi sin? -- Jen kiam la sorto regas --.

Se belas knab' kiel infanul', li igxos malgxentila junul'. -- Jen kiam la sorto regas --.

Se juna ulo afabla estas, li igxos trol' kiam li plenkreskas. -- Jen kiam la sorto regas --.

Imagu logi al svata iro. Imagu rajdi al nupt' kun viro. -- Jen kiam la sorto regas --.

Atendas nura mizer' edzinon, sed vivo sen viro ne logas knabinon. -- Jen kiam la sorto regas --.

Amuz' por knabino, sed pen' por edzin'. Prudento mankas al juna in'. -- Jen kiam la sorto regas --.

Prefere al sxangxi virginan staton akceptos mi pasxtistinan faton. -- Jen kiam la sorto regas ...

Prefere al dura edzina pen' mi iros almozi en cxies bien'. -- Jen kiam la sorto regas ...

Prefere al zorgoj pri idoj kaj vir' mi povrulinos en land' kaj foir'. -- Jen kiam la sorto regas ...

Ridi kaj sxerci suprajxe, -- jen mi; sed kisi barbulon? Ho, fore de gxi! -- -- Sed tamen, -- se l' sorto regas?

Kondamnita

Auxtuna vesper' super plata land'. Ekkrao mara cxe l' norda strand'.

Ueste blu-fridaj nuboj en sxveb'. L' okulo de l' tag' estingigxas en krev'.

La marcxoj dormas en bruma vesper'. Averte susuras fluanta river'.

Nebule insidas sorcxa fort'; -- rapidas Injeto al hejma kort'.

*

Sed vidas sxi sur la kamp' cxe l' river' strangan oldulon, kurbita al ter'.

Vestoj de jam pasinta jarcent' sxirmas lin kontraux la sxira vent'.

Frapas sxin akra anima sxok'. Ne povas sxi movi sin el la lok'.

Sxancele iras la vir' laux la bord' malantaux partiga barila pord'.

Stumble klopodas li sen trankvil' tiri kaj levi, sed staras baril'.

Levas kaj skuas per brak' kaj krur'. La sxtonoj kuxsas fiksitaj al mur'.

Li krias kaj ploras el brusta prem'; krias en plor' kiel kant' en trem'.

*

Mi, sklavo al ricxeca sxajn', animon vendis por eta gajn'; por jena povra pec' de ter' jxuris mi min al eterna sufer'. Havenon kaj hejmon ne trovas mi. Je nom' de Jesuo, helpu min Di'.

Kiu perfidis dum viv' en mond', por tiu sekvas kondamna respond'. Perdixis fido, perdixis renom'. Troveblas neniuj amikoj dom'. Senvoja nun, kaduka mi! Je nom' de Jesuo, helpu min Di'.

Jen translokixis partiga sxton' senhoneste de mi pro mon'. Rompigxis fido, rompigxis vort', nun senamika mia sort'. Ne trovos patran sinon mi. Je nom' de Jesuo, helpu min Di'.

ILI VOLAS PRENI SXIN

La lunluminoj

Dormas en vintro la tera sin'. Juna betulo en prujna lin' kvazaux argxente muldita, staras kiel el stela glim'.

Dormas en vintra somno la ter'. Lumas la lun' en cxiela sfer'. Miloj da diamantoj glimas sur branĉoj en frost-veter'.

Tuj ekbrilas radioj sen fin', kiam la branĉoj movas sin. Kvazaux vivas la bosko sub gemoj sxutitaj super gxin.

Injo sen sens' kaj pens' dum star' gapas al tiu argxenta klar'; subite sxi vidas inojn; dance iras la hela ar'.

Hela aro en ronda ir' pasxas silente en sxveba gir', kvazaux songxe dancantaj laux tintil' kaj argxenta lir'.

Kreis ilin aera pal'; el luna krep' estas rob' kaj sxal', kudritaj per stela brilo, kasxas mametojn karesa vual'.

Lauxdorse falas flagranta harar', glima kvazaux argxenta ar'. Super la palaj vangoj en stela songxo okula par'.

Sunon ne spertis ilia vid'; dancas la juna aro sen rid'; rigide nur ili ridetas. Dormas la trajtoj en sia frid'.

Injo staras kvazaux en tranc', rigardas songxe al tiu danc'. Kapklinas ili salute, kaj dissolvigxas en bruma trans'.

Profanado

Sxi tristas, la knabin', en tim' de io; frostigxas sxia sin' de sombra scio.

Cxu baldaux logxu sxi sur drauxg-insuloj? Cxu celu nun pri sxi la in-junuloj?

Sxi brulas en torpor' ecx kiam ventas. Pri pika Brustdolor' sxi ade sentas.

Cxe brutoj dum pasxtad' sxi rev-langvoras, sencelas en vagad', ne plu memoras.

Dimancon kun patrin' al kirk' sxi iras. Per sankta vort' l' anim' cxu refortigxas?

Alrulas el la mar' la nub' pluvadon. Obtuzas nebular' sonorigadon.

Sxi vage tra tombej' en tristo venas. Jen osto en herbej', kaj gxin sxi prenas.

Solene cxe la sin' sxi tuj gxin kasxu. Fantomojn el l' anim' gxi nun forexasu.

La postulanto

Sur lito sxi dum nokta hor' auxskultas kiel vent' kun plor' la domon cxirkauxblovas. La tempo lantas dum la ir'; pro brulo jen, jen frida sxir' ne dormi Injo povas.

Kusxanta en premiga tord' sxi auxdas frapon al la pord'; sxin atentigas tiu. Demandas sxi: Cxu estas hom' en cxi vetero ekster dom'? -- Sed ne respondas iu.

Irante tien fojojn tri neniun tamen vidas sxi. Sxi timas ion fian, kaj sub kovrilo en la lit' prexadas busxe sen hezit' tri fojojn "Patro Nia"-n.

Dum kusxas sxi je sxvita brul', cxe l' lit' aperas drauxga ul'. Cxu venis li tra l' planko? Li staras blanka kaj sen vort' kaj lamas per pied' sen fort' gxis cxe la lita flanko.

Potenca forto de l' mortint' sentigas sxin paralizint'. La gorgxo sufokigxas. Per frida man' li palpas sxin gxis ene cxe l' premita sin' la osto ektusxigxas.

"La mia!" rauxke krias li, "konsekran sxloson rompis vi per sxtelo de ostero; revenu kaj remetiu gxin; de l' drauxga fato savu min al paco en la tero."

Li malaperas; el horor' vekigxas sxi kaj kun gxemplor' cxe panjon sin ensxovas. Pro ties milda komprenem' sxi pacon post la kora prem' kaj dormon baldaux trovas.

Ekstere dauxre blovas.

En la nebulo

Cxe vitro staras sxi dum pluvet'; Cxe l' sin' kasxigxas la drauxg-ostet'.

Denove ekfridas bruste angor'. Kirkveston surmetas sxi en fervor'.

La oston sxi volvas en tukon de lin'; al kirko sxi tuj rapidigas sin.

Neston sxi fosas en tomba ter', sed je rigard': neniun oster'!

Konfuzis sxin iu sorcxa truk', cxar for estas osto kaj for la tuk'.

Fridigxas sxi nun, ne estas gxoj'; sxi fosas kaj sercxas sur tomb' kaj voj'.

Sovagxe sxi fosas, l' anim' en panik'; sxi fosas gxis sangas unga radik'.

Sxi sercxas gxis sxvelas la man' en dolor'; nenion sxi trovas; for estas for.

Brueto de pasx' en tombeja angul'. Skuata de rido jen staras grizul'.

"Por vi merite! Ho-ho! Hi-hi! Hieraux forgesis vi lakton por mi!"

For li estas sur vigla krur'. Hurlas la vent' laux kirka mur'.

Sola sxi staras; for la gnom'. Frapas la vent' al la kirka dom'.

Murmur' el tero atingas sxin: "Osteto mia! -- -- -- Redonu gxin -- --"

Sxi kion faru? Kien la kur'? Nebulas sombre cxe l' kirka tur'.

El tomb' etendas sin krifa man'. Sxi krias pro timo, kaj ek elan'.

Injeto malsana

Pro febro sxi deliras; tage kaj nokte doloras. Vartas sxin Panjo laux la pov'; silente por Injo sxi ploras.

"Vi alta Dio supre, ne sxargxu sur min cxi tion! Vi scias sxi estas la lasta por mi. Ne prenu for de mi Injon.

Fil' mia velis transmaren; li ne estis knab' estiminda. Iris urben plej agxa filin'; Sxi nun estas cxies preninda.

La dua filino mortis; rompis gxi koron mian. Povra, bona Lizabet', ne gxuus vi vivon vian.

Nun mi ne havas pliajn; indulgi min grace vi devos. Lasu mian Injeton en pac' gxis min el la mond' vi ricevos."

Injeto kusxas delire, lamentas en halucinoj. Kun monstroj kaj drauxgoj baraktas sxi, murmuras pri lunluminoj.

Negxosxtormo

Peze bruas, rompigxas kaj krakas, sombrigxas pro negxa falado; alteje nubigxas, glacioj knaras, elmare hurlas tondrado. De fortoj senbridaj la tero premigxas; kaj frosto krevigas, sxtormjxetoj ruligxas; kaj voj' kaj ej' kaj cxiu pasej de negxaj dunoj fermigxas.

Kaj lupoj ululas en altaj krutejoj, kun sxauxma sang' cxe dentaro. Embuskas la niks' sub glaci' en fluejoj, kadavre fetora la flaro. Tra mara sxauxmo drauxgo kasxiras, hurlante en sxtormo, mokante alkrias; rikana rideg'; al li la predeg'! Per kadavroj la bordo pontigxas.

Cxiel' kaj altej' kaj la grizaj sxtonegoj kovrigxas per negxa blovado; kaj fale bruas en mont' kaj rokegoj, kaj bolas sur sxer' kaj cxe kabo. Pro fortoj senbridaj la mond' dezertigxos, kaj cxio sxirigxos kaj ekneniigxos; kaj best' kaj hom' sin sxirmas en dom'. Cxu vivo nun estingxos?

*

Sxi kusxas gestante en plend', Injet'; ekstere cxio grizigxas. Rigardas sxi time tra fenestret'; teruraj ogroj vidigxas; Injeto febre trepidas.

Kiel montaj ombroj ili laux sxajn' kun kapo en nuboj iras. Cxielon kaj maron kaj cxion ajn ili turnas kaj trene tiras, kaj cxion per koto sxmiras.

Unu en maro gxis la tali' el fundo gxin skue movas; alia sur iu nordeja glaci' el acxa fauxkego blovas; similan oni ne trovas.

Iu estas en fora nord-uest' nubaron pezan tiranta. Negxon blovas ogrin' en tempest' el tuta povo spiranta, la junan printempon pelanta.

Sur Skarekula en roka tru', dancejo satana dum Julo, kunsidas vice trolinoj dek du sorcxantaj per rauxka ululo estingon de l' sun' en nebulo.

Se ili atingus al sia cel', por troloj estus konkero; la viv' estingigus treme en gel'; ekregus mallum' sur la tero kaj kovrus cxion glacxero.

Ridetas la sun' super nub' kaj nebul'; indulge toleri gxi provas; atingos gxin nek ilia ulul' nek sorcx', kiun ili kovas; -- lerni ili ne povas.

La drako

Pia-Per amas la mondon cxi; bienojn kaj kampojn kolektis li, suficxe ricevis neniam. La Hauxgastad-ejo, de panjo bien', en hume mola, fekunda teren', gxin havi avidis li cxiam.

Gxi estos nun baldaux je lia dispon'. Vidvinon li prunte helpis per mon' por porti la edzon en tombon. Kreskadis per rentoj la sxuld' laux esper', printempe okazos auxkcia afer'; akiros li jen la cxiomon.

Trunkege dika en iu tag' li sidas sur benk' postulante pri pag': "Ne plue de mi vi sxirmigos". Ne helpas la plenda patrino pet': "Nun kiel farigos? Ho povra Injet'! Al vilagxa prizorg' ni peligos!"

Sed cexas pro timo la veo kaj plor'; cxar kusxas Injeto sur lit' en stupor', terure aspekta sen senso. Pala sin turnas la maljunulin': "La bieno kun domo, do prenu vi gxin kun viv' sur la konscienco."

"Al kio sxi gapas? Kia horor'?" balbutas Per-Pia, grizigas kolor', "sxi vidas teruran ion!" "Infan' mia povra, pacigxu nun vi; nutrajxon ni trovos por ambaux ni, -- ja ecx se sxtelu mi cxion."

Injeto siblas en paroksism': "La drako -- kun fauxko kiel abism' ... flamanta de kap' gxis la vosto ... Sinjoro ... Jesuo ... Ho jen la diabl'!" -- -- Kun argxenta baston' Pia-Per laux kapabl' elsaltas cxe l' porda fosto.

La helpo

Terure estas nokte; la fridaj mortintoj venas cxi tien el la fermita tombej'; kaj cxiuuj sxin cxirkauxcxenas.

L' aeron gestante frapadas per manoj pugne premitaj la ar' kun ridacxaj makzeloj en fauxk' kaj dentoj grimac-disigitaj.

"Drauxgo-oston vi sxtelis ... Drauxgo-oston vi prenis ... Fride estas en nia tombej'. Pacon en mort' vi gxenis ..."

En tima sufok' sxi baraktas; sufere sin plende tordas; panjo ne havas pacon en kor', cxar sombraj pensoj sxin mordas.

La pastron sxi sercxas por helpo; primajstras li sorcxajxojn, kaj per la sankta, potenca vort' li ligos malicajn estajxojn.

En mantel' kaj kolum' la pastro alta cxelite staras; malicajn fortojn konas li; kolera li tuj ekflamas.

Li legas el sankta libro; prege li sorcxu celas: "En nom' de Jesu' mi ordonas je Di', kaj vin el la korpo forpelas."

Krakego tra l' tuta domo; fumtube hurlo terura; panjo esploras larmojn el gxujo; sxi scias sin nun sekura.

Injeto malfermas l' okulojn, tre belajn en blua kolor'; li benas sxin per la blanka man', kio donas pacon en kor'.

"Benu kaj gardu vin la Sinjor'," li diras la pregxon dian; "okulo lia prilumu vin, kaj donu li pacon sian!" --

Parolas la pastro al panjo: "Revenos la sano kaj fort'." Li rajdas sur la fidela cxevalo for de l' kvieta kort'.

Injeto poste sentima dum kusxo trankvile mienis. Benigxu de Di' tiu pia vir'! Li fortojn malicajn katenis.

PRINTEMPAS

Je sunsubiro

Levigxas feoland' el mar' kun pinta mont'. Gxi kusxas en vespera klar' cxe l' horizont'.

En griza volv' mi vidis gxin, en nub-vapor', sanktejon cxe la mara lim' en fea for'.

Gxi dormas, tiu panoram', en songxa sorcx', sed jen la sunsubir' en flam', enorma torcx'!

Kaj sangorugxa sob la tag', purpura sxvel', en glim' kaj arda ekflamad' kaj en fabel'.

Glacia brulo en kulmin' kaj or-torent'! L' aer': ardej'! Kolor' de vin', smerald', argxent'!

Forvelkas flam' sur pala rand' en mara ond'; serenas ree feoland' cxe l' horizont'.

Dum laca vag' gxi logis min pro pac-sopir', sed tiu land' nur montras sin je sunsubir'.

Printempa tag'

Ho jen cxiel' en pur' kaj sun'. Benata mi, printempas nun. Jen ludas viv' en land', laux strand'; Libera mi el la malsan'.

Ho, kian tagon donis Di'! Al monta pinto vidas mi. Sur mar' aera diafan' min benas per sunluma ban'!

Auxdigxas kant'. Mi vidas: Jen alauxdo alte en seren' triladas en la blua hel'; atingos baldaux al cxiel'.

Flugile remas tra la klar' la mevo elen super mar'. Trilad', kvivito, pepo, kant' en arb', arbust', sur kort' kaj kamp'.

Ho, nun la sun' karesas min per varmoflu' cxe dors' kaj sin', kaj sxvebas milde la brizet' de l' sala maro en blovet'!

Jen gxermas tig', burgxon' en sxvel', levigxas suko sub la sxel'. Ho, dolcxa sent'! Vekigxas gxi ... Beate juna estas mi!

SOMERO EN LA MONTARO

Sur monta vojeto

En tim' mi iras en montar', l' animo en sufok'. Ho-hu! karcer' de terurar' por mi nun tiu lok'!

Malvastas brust' sub peza prem', ne spiri povas mi. Pensadas mi kun tima trem': La pint', cxu falos gxi?

Jen blokas roka mura front' por vid', anim' kaj sens'. Per griza kruta krest' de l' mont' barigxas mia mens'.

Izola mia stato nun sen fresxa mara vent'. Obtuzas estas la rezon' de kri' el roka fend'.

Se for de roka sovagxej' mi turnas min en tim', tuj baras blua krut-sxtonej' jen por la vido-lim'.

Ho-hu! Mallum', premiga sent'! Fridigxas je genu'. Kaj hu! Dezerta mortsilent'! Kvazauxas tomba tru'.

La gxentila knabo

Gxis nun do servis Jon en la pasxtejo, plej agxa fil' de Amund en la Brot; vidigxas la bien' en montfendejo sur sxtupo en la montoflanka krut'. Por li finigxis servo de pasxtad'; li, plenkreskul', dungigxos por falxad'.

Vizagxon lian junan plibeligas hararo hela, densa cxe la frunt'; sur lip' lanugo kreskas kvazauxa punt', kaj en la busxo blankaj dentoj ridas. Li lerte saltas kiel kapra id'; moleston li prikantas nur kun rid'.

Li akompanos sxin en tiu tago por montri al sxi vojojn en l' altej'; konata estu ja la sovagxej' por ke sxi ne eraru dum la vago. Kaj konu sxin ja ankau la brutar'; fremdulon ne tuj fidas la bestar'.

La grego estas en l' altej' pelata. Pli pura la aer' ol iam ajn; rokaron ecx vestigis sankta sxajn' en glim' de lumo el cxiel' portata. Profunde spiras sxi dum sia vag' kaj sucxas vivon el cxi dia tag'.

Li kantas, fajfas, drivas, babiladas, jen knab' en embaras', jen sagxa vir', pri suno kaj vetero dum ventadas, pri montoj, brutoj en la sama spir'. Rakontas li pri besto kaj bestino; pri "Dokka" multe, sonorilbovino.

Libera sentas sxi sin amikin'; babilas same pri hazard-temaro. Ridacxa, frida li ne montras sin, ne kiel knaboj en la vilagxaro. Li sxin ja simple, bone, rektenomas; moknomon sxian sxajne li ne konas.

Li montras al sxi rokojn kaj la rojon, kaj sxtonon, kiu sorcxe turnas sin, kaj la krutejon kie avo fojon mortpafis al rapida boacin'; sed en la boske bela betulej', ho sciu, iam estis urs-kusxej'.

Pri troloj duonsxerce sxi demandas. "Ho jes!" respondas li sen iu mok'. "Ja logxas iuj kaj en mont' kaj rok'; sed multe pli cxirkauxe vage plandas." Sciigxas nun ke sagxa estas Jon; li tiras libron el la posxa fon'.

"Vi eble kredas ne ke trol' trovigxas?" -- kurbigas lipon trajto de malfid' --; "por pli ol unu en memor' tenigxas, ke trol' montrigxis al okula vid'. En tiu libro ion trovis mi! Ke vero estas, tion vidis vi."

Apenaux povas sxi la gxojon regi. Malantaux sxton' trovigxas eksidej'. Trankvilas la brutaro sur pasxtej'. Sekuraj ili do komencas legi. Tenera igxas antaux Jon l' okul'. Sxi lernas nun, ke belas knaba ul'.

La libro estas nigra kvazaux ter'; laux legkapabl' ne ofte li gxin legas. Pri niks' kaj trolo estas la afer', kaj pri la vero ili persvadigxas. Atente sxi auxskultas lin en fid': "Ho, cxu ne vero!" krias sxi kun rid'.

Nun povas "tiuj" moki pri l' afero; jen laux la libro kredas ankaux Jon; -- kaj kune sidas ili cxe la sxton'; rakontas ambaux tute en libero, mangxetas dume en komuna gxu'; reiron Jon forgesas, sidas plu.

La strangan vorton mire auxdas li post jxuro ke li tion prisilentas, ke ankaux al sxi mem ja en vizi' transmondaj uloj foje sin prezentas. Li donas manon, plena de estim'. Kaj kiom sxi rakontas! Sorcx' sen lim'!

Dauxrigas ili sen atent' pri hor'. Malfrue estas, certe post la sesa. Salutas gregon li je iro for; kaj karan "Dokka" tusxas man' karesa. For estas li, kaj sola restas sxi. -- Sed "Dokka", tiun prenas sxi al si.

Sur la pasxtej-monteto

Sovagxan krutejon mi vidas en tim', sxtonejon kaj rokan aron, sed dank' al Di'! se mi turnas min, mi povas vidi la maron.

La glima strio en blua hel', ho, benu gxin dia mano; benita estu sxipo sub vel', benita cxiu sxipano.

Sed hu! tiu monta, sxtoneja fatras' en krutan deklivon jxetita, -- kvazauxas rankora trola amas' de fulmotondro rompita.

Kaj dorso kaj kapo kaj elstarajx' kaj pintoj en roka rompigxo, jen de gigantoj ilia krevajx' post sunhela matenigxo.

Al dioj kaj anoj de l' lum' en atak' ili hakis kaj korne batalis, sed laux krutejo kun fumo kaj krak' kiel sxtonoj malsupren falis.

Kruce kusxas en roka ostar' brakoj cxe korpoj dikaj. Miksigxas kunen en mond' el sxtonar' torsoj kaj kapoj rompita.

Senondaj sub kruta monto-mur' jen dormas lagoj bistraj; perfide gapas el funda obskur' glimantaj abismoj sinistraj.

Dum sombro sub pluvo la niks' en vesper' ellage hurlas pri sorto. Resonas de l' nuda mont' en l' aer' auxgur' pri baldauxa morto.

Ho-hu, mi kaptigxas de ega tim'; altiras min sorcx' en rokaron. Sed dank' al Di'! se mi turnas min, mi povas vidi la maron.

"Dokka"

Ho, Dokka, Dokka, kara vi bovin'; vi, kiam el okulo fluas larmo, karesu min per via vanga varmo; vi sekvas en dekliv' kaj laux ravin' kaj tiam mi ne sola sentas min. Vi cxe mi estas en sopiro-svarmo. Kaj kara vi, cxu estas misrezon', ke nun do rajtas pensi mi pri Jon? --

Injeto sopiras

Prizorgas sxi en kuiraj ej', patrin'; maljuna, griza cxe l' forna ej', patrin'. Ke kato estus mi, hejma an', kares-premanta sin kiel infan' al patrin'.

Sxi sercxas mangxon el sak' kaj kest', patrin'; kaj gxin pretigas por hom' kaj best', patrin'. Ke estus mi kiel dika Brit en rida babilo cxe forn' kaj marmit' kun patrin'.

Trankvile iras sur hejma ter' patrin'; kaj sekvas post la pied' paser'. Patrin'! Ke estus paser' mi sur sxia voj' saltanta dance en vigla gxoj' cxe patrin'.

Sxi sxatas sunon sur sulka vang', patrin'. Sxi sxatas brizon fresxiga al sang', patrin'. Ke estus mi dolcxa mara vent', karesa por la anim' kaj la sent' de patrin'.

Sed dorson sxian atakas dolor', patrin', pro blovo tra fendojn dum sxia labor', patrin'. Ke estus mi la malnova pord', mi sxirmus sxin kontraux vento de nord', por patrin'.

*

Mi scias bone pri sxia mens', patrin', dum staras sxi cxe la forn' en pens', patrin'. Kaj ofte penojn forgesas sxi, rigardas elen en tim' pro mi, faras patrin'.

Forgesas penon dum bona far' patrin', en tim' rigardas sxi al montar', patrin'. "Kiele fartas nun povra Injet', kuranta anhele sur rok' kaj montet'?" pensas patrin'.

Ke sciis mian sopiron vi, patrin'! La hejm-pasxtejon eksxatis mi, patrin'! Monteje mi iras dum taga hor', kaj endormigxas vespere en plor', ho, patrin'!

Al cxio sentas mi min fremdul', patrin'! De cxie gapas nur frida okul', patrin'. Ne estas vivajx' kiun fidu mi, neniu trovigxas por mi kia vi, -- mia patrin'!

Ke viglus iom la tempa ir', patrin'! Minutojn nombras mi en sopir', patrin'! Ke povus pasxi sep-mejle mi, kaj sisi etan momenton cxe vi, mia patrin'!

Mirtelejo

Ho vidu, bluigxas jen! Restu nun, sxaf' kaj bovino! Ho hoj, kia bera plen'! Svarma mirtela senfino. Egalon ne vidis mi! Jen bono dum monta vag'! Mi mangxu gxis sat' tie cxi; Ni restu gxis fino de tag'.

Ho nam-nam, kia dolcxajx'. Ho-hoj kiam tiel farigxas! -- La ej' estas tuta bluajx'! Por pluraj tagoj suficxas. Tia frand'! gxi fresxigas min! Kvazauxas en regxa kastel'. Gusto de bona vin'; jen kiel en dolcxa fabel'!

Se venus la urs', la grandul'! lok' devus esti por ambaux. Mi cedus por tiu plandul', giganta, timiga ja ankaux. "Bonvole," mi dirus nur, "ne restu en sinretenem'! Ja estas nura plezur'; vi servu vin laux la em'!"

Se estus la ruza vulp', gustigus mi lin per bato; mortbatus mi lin pro kulp', ecx se estus li frato de l' papo. Sxteligxas ja kio ajn far tiu maroda best'! Li bone kondutas laux sxajn' sen honto pro senhonest'.

Se estus la lupa poltron', malica kiel kasisto, per mia betulo-baston' ricevus frapon sxtelista. De mia patrin' sen hezit' sxirigxis besto kun id'; mi traktus lin laux merit', se pelus lin nun avid'.

Sed se la gxentila junul' altejen venus tenere, ricevus li de la inul' sur busxon alimaniere. Babil'! kion pensas mi! La tago jam pasas al fal' ... atendas brutaro cxi; -- sopiras Dokka pri sal'.

Renkonto

Dimanĉxon sidas sxi en la dekliv'; kaj pri esperoĵ dolĉaj sxi pensadas; la koro peze en la brust' frapadas; vekigxas revoj al tremanta viv'. Miragxo jen sur montokresto sxvebas; sxi arde rugxas; -- jen la knabo venas.

Sxi foren volas en konfuz' kasxiri; en sorcx' sxi tamen turnas sin al li; salutas sxi al li kaj li al sxi, kaj staras ne sciantaj kion diri. Vortumas fine sxi el sia mir': "Sed kara vi ... altkreska kiel vir!"

Ridetas rugxa li, strexante kruron: "La knab' ne devas resti malfortul'; laboru li ja kiel plenkreskul'." -- "Kaj jen, imagu, vi ricevis barbon!" "Antauxe gxi ja tie estis; sed eble gxi nun iomete kreskis."

Elaste li malantaux sxton' glitfalas. El posx' mangxajxon tiras li kun rid', ofertas knabgxenite por divid': "Jen ovoĵ! Ilin mi por vi kunhavas." Kun rid' sxi gxuste antaux lin sidigxas; la brust' en trem', l' okul' al li fiksigxas.

Jen sidas ili tiun varman tagon. Li provsxercante logas sxin al rid'. Sxi gxojas kiel sur la branĉx' birdid', sed povas ne vigligi babiladon. Nun kiam gxustas tempo por felicxo, sxi sidas tie kvazaux en fremdigxo.

Li petas pri rakont', sed estas for nun cxio en vizio vidigita, perdigxis tute elen el memor', kaj cxio estas kvazaux forgesita. "Ne troloj! Ili mem prizorgu sin. Prefere volas mi auxskulti vin!"

Volonte li pri Skarebrot rakontos. Elkreskis tie li sur hejma ter'; ja tie ili kvar bovinojn nutros; ordigos li laux sia manier'. Sxi cxion opan vorton povas fidi; demandas sxi, sxi cxion volas scii.

Vagade ili lauxas riveretojn kun karesema sxaf' kaj kun bovin'. Pri greg' senzorgaj sentas ili sin. Permane kaptas ili la fixsetojn, kaj roste fritas ilin sur ardajx', kaj malplenigas sakon da nutrajx'.

Ho felicxeg'! -- se tio nur ne estus, ke nek la knabo nek la junulin' kuragxas en liber' rigardi sin; gxenigxas li, sed viro esti devus. Se ilin ne aparte tenus tio, ho, kiel bona povus esti cxio!

Nubigxas nigre, pluvos sur pasxteĵ'. Bruegas tondroj sur la monta kresto. Sin sxirmi volas cxiu hom' kaj besto; en roka kavo estas rifugxoj'. Ne granda estas gxi sed vizitinda. Gxin ili trovas loko ensidinda.

Kaj jen vesperon je la sun-ekkusx' pli kunen ilin la sopiro pelas; impulse juna brak' al kolo celas; kunigxas sentoplene busx' al busx', kaj kapturnige cxio sin transformas; felicxa sxi en lia brako dormas.

Kaprida danco

Ho hipp kaj hoppe kaj tipp kaj toppe en tago cxi; kaj nipp kaj nappe, kaj tripp kaj trappe en rondo cxi. Kaj estas am-en-sun', kaj estas flam-en-sun', kaj estas tril-en-val', kaj estas bril-en-val', kaj en ludemo kaj kriegemo en tago cxi.

Kaj tir' cxe nuko kaj fal' sur sxtupo, pied' sur ej'; kaj formu ringon kaj ekan svingon jen en herbeĵ'. Kaj estas gxu-en-sun', kaj estas tju-en-sun', kaj estas glim-en-val', kaj estas mim-en-val', kaj estas tirlo kaj roja lirlo kaj paca ej'.

Ho tapp kaj tapo kaj pusx' en kapo, gxin havu vi. Kaj snipp kaj snufo kaj kis' sur busxo, gxin prenu vi. Kaj estas rul-en-ring', kaj estas sul-en-sving', kaj estas salt-en-danc' ne estas halt-en-danc', kaj estas hej-hoj, kaj estas salt-hoj kaj tra-la-ti.

Amo

La vigla knab' sorcxo min amigis, min kvazaux birdon enkatenugis. Triumfas knabo en amfier', kaj min allogas ne plu liber'.

Min ligu firme per sxnur' el fero. Subigu cxene min al sufero. Ja, tiel premu min nun al vi, ke l' tuta mond' igxos for por mi.

Se majstrus mi sorcxkapablon mian, mi kreskus tuj en animon vian. Mi volus kreski, karul', en vin, por cxiam esti nur via in'.

*

Vi logxas ene en mia koro. Vi regas sola en la memoro. Pensetoj cxiuuj, la tuta mi, susuras nure pri vi, pri vi.

Se suno brilas de la cxielo, mi pensas vi estas gxia celo. Se vesperigxas, tag' velkas for, cxu Injon havas vi en memor'?

Se vent' alteje vagade blovas, hararon vian gxi tauxzi povas. Se gutas pluv' kiel kasxa plor', vin malsekigas gxi dum labor'.

Ho ke la horoj rapide pasu! Ke tempo tagojn forpele cxasu! Gxojkantas tamen mi pli kaj pli. Hura, dimanxon ja venos li!

Arbar-gxoja

Ho, povra vi leporo, vestigxis silke vi, pri via tim-angoro nur scias nia Di'. Laux kia cel' saltadas vi, eta senpensul'? Vi kion postkuradas kontuze al betul', povra ul'?

Somero nun bonigxas kun dom' en arbustej'; burgxonoj sxvelaj igxas en via leporej'. Ni estu ambaux gajaj dum nuna suntempet'; kaj ambaux pigre gxojaj ni kusxu en bosket' por dormet'.

Vi estas cxarme bruna en la somera rob'; sed estas vi tro juna por esti mia knab'. Ho, ke vi min gxojigu saltante en dekliv', kaj ambaux amikigxu ni dum la tuta viv', tuta viv'.

Demando

Li lante tabakon macxas, la maljunulo en Skar': "Stranguloj nur babilacxas pri trolo kaj sorcxa far'.

Se tio, laux ili reala malbono kaj mava mister', ekzistus kun forto fatala, ne eblus vivi sur ter'.

Sorcxigxus ni suben kaj norden, malsanaj en kapo kaj Brust', subigxus al ili ni horden sur tuta la tera krust'."

La tuje parola edzino respondis al li en rapid': "Permesu ridon je l' fino, cxar estas nun tempo por rid'.

Vi viroj cxiam sxajnigas ke cxion komprenas vi; sed cxion mikskonfuzigas vi, spite al via sci'.

La troloj devige sklavas kiel gnomoj en ter' kaj sur fjord'; ne timu, -- mi certe pravas, -- kvankam estus grandega la hord'.

Exc se multaj samkiel herboj kaj kun forto de akvofal', tro kadukas iliaj cerboj por atenci al ni per batal'.

Atentas ili malmulte dum sia brua kriad'. Kondutas ili stulte, sen ajna kuna agad'."

Bovin-voko

Bovino bela, ho mia bovin! Vagad' somera gxojigas nin; plej bonas herbo sur monta ter'; en val' torente fluas river'. La vent' blovtusxas kun milda ben'; susuras gxi de la mont-seren'.

Bovino bona, ho mia bovin! Deklive vi sentos komforta vin; lirladas akvo en fonta fluej', kaj milde ombrigxas sur mola herbej'. Pasxtadas huldoro en tiu dekliv'; kaj al ni ambaux gxueblas viv'.

Bovino dolcxa, ho mia bovin'; tempet' plezura favoru nin! Serponton mordantan forexasos mi, kaj musxojn kaj kulojn mi pelos de vi. Kaj pasos valse facile la tag'; vin gratos mi dum ripoz' post vag'.

Tintilo via je sun-subir', nin loge gvidas dum hejmenir'. Plenmama venos vi al hejma ej', salsxtonon lekos vi cxe l' kuirej'. Melkita kusxos vi por rea macx'; kaj songxe dormos en fid' kaj pac'.

Bovino bela, ho mia bovin! Prisongxu pasxtejon kaj ankau min! Felicxaj ni kantos dum tuta somer'; auxtuna pasxtej' estos hejma ter'. Jen venos bienen vi kiel regxin', kaj cxiuj krias: Ho kia bovin'!

Malbona tago

Sxi nombras tagojn gxis sabat-vesper'; dimancxo venas; li promesis jxure, ke ecx se pluvus sxtonoj el la sfer', li al pasxtejo tamen venus kure. Dimancx' forpasas en nebul' kaj pluv'; en plor' sxi sidas sola sur la tuf'.

Neniam li perfidos, scias sxi, ecx se la malfelicxo ilin provus, cxar tiam sxi ne plue vivi povus, sed sinkus, kaj sxin morta trovus li. Sed peza estas sxia juna koro, kaj haltas ne la larmoflu' dum ploro.

Sxi hejmen venas en auxtun-vesper'. Pro timo preskaux sxia koro krevis. La tutan tagon estis pluv-veter', kaj kvazaux en inund' sxi vadi devis. Kusxejen nur rapidas sxi sen son'; ripozi lite estas nun bezon'.

Sed jxus la avo venis de l' pregxejo; kaj nun kun pip' en busx' rakontas li: "Felicxos Jon se nun farigxos sxi la lia, tiu in' de bonstatejo." Sxi sentas pikon en la Brust', Injet', kaj svene sxi sxancelas al benket'.

Sxi auxdas pli ol kion sxi deziris; sxi auxdas ke la knabo, sxia stel', logata de alia dolcxa cel', kun ajnaj belaj inoj flirte iris. Sed nun li iras ruze por la svat' al tiu in' en Os en ricxa stat'.

Kaj tiu faras sin al Jon aminda; sxi logas lin malkasxe kaj sen hont'. Li, kiel cxiuj, scias laux rakont', ke laux havajx' sxi estas preferinda. Kaj jen kun tiu ino sole dancas li, kaj por aliaj inoj ne plu sxancas li.

Injeto -- bird' vundita sub flugil' -- kun sang' gutanta kiel brula larmo, -- sin treme kasxas per la lit-kovril', kaj febre tordas sin en plora varmo. Kaj brulas vang'; sxirigxas korrarik'. Nur restas mort'; perdigxis la amik'.

Cxe la pasxteja rojo

Lirlanta, vi roj', kirlanta, vi roj'! En valo vi glitas en klara blu'. Sur spegula fund', super sxtona grund' kun loga murmur', kantanta susur', kaj klimas sub sun' via onda flu'. -- Ho, jen mi ripozu, ripozu.

Brilanta, vi roj', glitanta, vi roj', deklive vi fluas sub suna bril'. Kun kluk' kaj gluglad', kun kant' kaj gxemad' kun rid' kaj ploret' tra betularbaret' dormigas en songxon via babil'. -- Ho, jen mi songxu, mi songxu.

Zumanta, vi roj', klukanta, vi roj', vi havas liton en musk' dum ir'. En cxi milda sin' forgesas vi vin pro flustra babil' pri granda trankvil'; mildigxas anime la prema spir'. -- Ho, jen mi memoru, memoru.

Plauxdanta, vi roj', fluanta, vi roj', dum longa voj' kion pensis vi? Tra dezerta ej'? cxe arbust' kaj florej'? Dum subtera flu'? Sub cxiela blu'? Cxu iu plie solecas ol mi? -- Ho, jen mi forgesu, forgesu.

Siblanta, vi roj', frustranta, vi roj', kantete ludas vi en arbar'. Al suno ridet' kaj rid' en fluet' kaj longa la vag' por rivelu al tag' -- ne kantu pri mia pens' en amar'. -- Ho, ke mi ekdormu, dormu. -----

Dolcxe kiel plor' sonas harp-sonor'; logas ama sent' en somera vent', en la milda lul', en la flua rul' dormas for gxi en trankvilo; vekigxas el silent', sxvelas en potenc', kiel sxauxm-susur' en la mar-murmur'; el la dorma cxarm' sxvebas tona svarm' amovarma, dolcxa trilo

Kun argxentajxo cxe harar' ondanta, kun brocx' vibranta cxe la mamoj rondaj, ruband' argxenta sur la brakoj bronraj, jen huldoro cxe betulo flavigxanta.

"Pro perd' de perfidul' ne ploru vi, kaj ne plu iru kun amara penso; memoros cxiam li per sia menso, kaj pro konduto fia pentos li. Cxagren' plej peza fine ecx venkigxos; sur bela suna mont' vi renkontigxos.

Sed kiu en aflikto post perfid' en sia kor' sopiras en doloro, sxi scias kiom longa estas horo; -- vi sekve ne plu restu en rigid'. La kordojn ofte auxdis vi sonori; amik' sopire devas pro vi plori.

Dezirar al vi bonon mia frat'; kaj nokte lia kant' en val' plendadas; mizeranime tagojn li vagadas, sopire vin sercxante pro la sxat'. Ne devas vi forturni vin en frido de tiu kiu amas vin en fido.

Jen kiam vintrostelo montros sin, ni Antaux-Julon estos festenantaj, kaj nevideble monten levos vin; ne timu, cxiu estas vin sxatantaj. Pri tio scias ne la vilagxaro. Amik' reportos vin el la montaro."

La huldoro velkas for en cxeaj pratoj. Vekigxas el duona dorm' Injet', kaj flugas sammomente for videt' per de lagopo bruna flugilbatoj. Sxi gapas per l' okul' en songxo cxi. Memoroj hejmaj tuj forgesis sxi.

SUR TROLA MONTA

Vekigxas

Velkas luno post volba ir' sude en horizont'; steloj en sorcxa, svarma delir' falas el stelara pont'. Blovas el nordo la vintra spir' super la montoj.

Nigra nokto vastigas sin, vindas la teron en brum'; elen el fendoj kaj el ravin' flagras blua vaglum'. Rid' resonas laux roka spin' super la montoj.

Trancxe sxira trumpeta signal' krias de l' monta pint'; viglas kurbuloj en kruta val', rampas el rok-labirint' subteruloj al festival' super la montoj.

Vintra lumo vekigxas en nord', strecxas la verdajn arkojn, pelas susure sub volba pord' antauxen frostajn sparkojn; brilas argxente la flamo-hord' super la montoj.

Treme pafigxas la flama glim' super la alta monte'; sxtale frida glacia senfin' radias sur kruta rokej' vibre en danc' sur roka spin' super la montoj.

Strechas sin lum' super pint-kulmin', ligas radiojn en nodon, sxutas sin dise vibra glim', formas tendan volbon. Staras jen hal' el radi-gobelin' super la montoj.

*

Kiam ordigxis tiu pulul'; kracxas trumpeto sonegon; -- venas bruege la nigra ul', eksidas li sur la Sxtonegon. Fajre ardas lia okul' super la montoj.

Jen alvenas drauxgoj, klakas krur' kaj brak'; donis sin ili al Hida Ul'; sekvis eterna plag'. Fride susuras kant' el tumul' super la montoj.

Venas saltanta kaprulo, fulga nano kaj gnom', nikso, drauxgo kaj reaperant' el sia enmonta dom', cxiu sepmejloj-pasxa kurant' super la montoj.

Venas trol' kaj trolino tra dezertaj altejoj, rajde sur balail' kaj baston' sorcxante per akraj blasfemoj. Terure ululas la galdra ton' super la montoj.

Kolektigxis la greganar', praaj kaj ankaux novaj: grake grincas el trola ar', el cxuij gorgxoj gnomaj. Ridoj salute ruligxas de l' ar' super la montoj.

Kiel sur sxauxma maro sxtorm' la nigra kanto vekigxas; per tonoj el la tombeja dorm' glore la regx' salutigxas; kreske, disflue gxi velkas for super la montoj ...

Ili salutas sian estron

Sidu vi en prosper', Altulo en Infer', regxo de l' ter'! Estu potenca vi! Venke progresu vi! Mondon suben premu vi de la sud' al nord'!

Per via anatem' sob malamik' en gxem', en trem' kaj tim'! Sed via sindonant', senbrida dibocxant', laux sia voj' de mensogant' estu en estim'!

Per la satana nom' blasfemu cxiu hom' tri fojojn tri. Vi fojojn tri kaj tri nin estros jen kaj cxi; havas nin cxuijn vi gxis la tempa fin'!

Ekzameno

Skribas kun libro genue Satan' per rugxa sango la nomojn; li kripte listigas per krifa man' vivajn kaj mortajn homojn. Laste cxiu nova an' en la gregon.

Pregxon antaux la nigra ul' ili starante rauxkas. Por cxiu junulo kaj ecx oldul' Diablo la gorgxon fauxkas. "Cxi volas vi nun je Antaux-Jul' en la gregon?"

Unuanime per jesa dir' kricxas la kongregacio. Vice ordigas sin in' kaj vir' kvazaux por konfirmacio. Prov' postuligxas antaux enir' en la gregon.

La nigra katekismo

"Ordonu unua, kia gxi?" -- Laux aliuloj konduku vi.

"Kaj pri la dua, cxu havas vi konon?" -- Malbenu en koro Dion kaj homon.

"Cxi scias vi mian trian okupon?" -- Dimanxon soru pregejan sxtupon.

"Kaj nomu ankaux al mi la kvaran!" -- Subtenu cxiam la plej altstaran.

"La kvina?" -- Se antauxas iu, neniam indulgu mi al tiu.

"La sesa?" -- Estu interne fiulo, tamen ekstere bela brilulo.

"La sepa?" -- Estas la trola felicxo kasxe sxteli, kaj vivi en ricxo.

"La oka?" -- Plej bona defendo estas mensoga pretendo.

"La nauxa?" -- Vi estu rapida ruzul' je flar' de bieno de aliul'.

"La deka ordon'?" -- Al najbar' perfid'. Vi sxatu gajni per ruza insid'.

"La fundon de l' sagxo, memoru gxin cxiam!" -- Forgesi la akran malamom neniam.

"Kion vi kredas?" -- Cxiam fripono venkas super atencoj de bono.

"Kion vi prexas?" -- Ke farigxu tiel ke l' mondo neniam bonigxu.

"Kion plej kore vi deziras?" -- Posedi la mondon mi sopiras.

"Cxu tiu volo vin tute plenigas?" -- Per sango servute al vi mi min ligas.

"Kaj poste?" -- Ke l' pakto cxiujn jarojn validu, vizitu mi vian altaron.

*

Genuas nun la nova trol'; eksonas gxoja kri'; Sxtormas hurlo de l' tuta popol', kreskante pli kaj pli. "Li fidas!
Li estas de nia skol'! En la gregon!"

Por jxuro je la sennoma grandul' krifojn Satano eklevas. "El mia potenc' estu vi potencul'; mi jxure tion
promesas. Eterne mi prenas vin mia subul', en la gregon!"

Stela falo

Pasxas antauxen olduloj, inoj kaj poste viroj; Cxiu raportas el vilagxar', pri siaj malicaj iroj; kontenta Satano
pri tia far' ridas al cxiu.

*

Laponino

Malsanaj mi sorcxas bestojn kaj homojn kaj sendas la musxojn flavajn; rompas mi pacon, vekas sxtormojn,
fidiras vortojn malpravajn.

Vagantino

Sxteliston malsxlosi lernigas mi, trankvilon dum murd' al murdisto; la lakton al sango sorcxigas mi, mortfalu
la best' cxe l' melkisto.

Ore vestita virino

Kreskigas mi inter knabo kaj in' malfidon per fia vortero; ja kiam kverelas edz' kaj edzin', forvelkas herbo sur
tero.

Malgrasulino

Malicon cxe viroj vekas mi, per pens', kiu fidon detruas; mi scias ke kiam ekflamas envi' facile mi mavon
instruas.

Gxibulino

Gxentilajn virojn kun firma sinten' kaj fid' je si mem mi ne sxparas; malkuragxigas mi per venen', kaj ilin perfidaj faras.

Strabulino

Transturnas mi vidon de dolcxa in'; kontenton neniam sxi sentu; al trol' kaj vagul' sxi forjxetu sin, en morton sin tiel lamentu.

La viv' aridigxas en frida mens', kaj suben la dorso kurbigxas; la koro farigxas glacio sen sens', kaj cxio pri sxi malsanigxas.

Sorcx-kuiristino

Se bebon naskas in' post perfid', pro mia sorcx' sxi deliros. Kasxe al morto velkos la id'. Por Julio mi gxin kuiros.

Duone nuda trolino

Kuras sorcxita knab' kun mi gxis karno kaj cerb' moligxas; fine bebe vindita li solece, putre foligxas.

Virino kun okulvitroj

Mi volas ke velku la viv' en burgxon'; per tio gxis nun ni altigxis; mi vekis la inon el stat' de sindon', kaj sxin postuli lernigis.

Sxi fortas en sia eltrudem', sxi cxion parceligos; kaj se la vir' ne naskas mem, sxi ne sin edzinigos.

Sorcxisto kun bovlo

Se viron ni ligu al obeem', ne sxparu ni fresxan bieron; lamigxu per gxi lia estra em'; dormigos ni lian fieron.

Nuda sorcxisto

La progresema hom' en labor' malfacile kaptigxas; -- sed per sia perlaborita or' de mi al luks' li logigxas.

Sorcxisto kun hakilo

Bonstatajn vilagxojn incitas mi al inter-batalado; okjara rikolt' disipigxas pro gxi per nura oktaga luktado.

Sorcxisto senzorgema

Senpova la ul' kripliginte sin hakinte for la pugnon; predikas mi pacon al la kokin' antaux ol ligi la vulpon.

Sorcxisto kun vergo

Etulojn en monton mi sorcxas sen hont', kaj sklavaj ilin vestigas; ne vidos ili ekster la mont'; per libro l' okuloj kovrigxas.

Sorcxisto kun sako

Sako plena je pek' kaj horor' pezigas la sxultran paron; per serur' kaj katen' el argxent' kaj or' mi sorcxis la tutan homaron.

Delire misvoje iras povrul', l' animon turmentas plagoj; sur mola lito tordigxas ricxul', putrigas lin bonaj tagoj.

Sorcxisto kun skurgxo

Estru mi laux propra vol', kaj pensu mi por cxiuj; antauxas mi, kaj sekvu popol'; kiel mi gloradu neniuj.

Duvizagxa sorcxisto

Mi sorcxas la rojon; ne fluu gxi; krepusko regu la vivon; antauxen kaj reen volas mi; kaj dekstren samtempe kun liven.

Statas kampar' kiel morta lag' kie strangaj bestoj putrigxos; nenio instigas je nokt' aux tag', marcxo gxi baldaux estigxos.

Cxeval-hxirurgo

Spacan ejon havu etul' kaj estru etulmaniere; sobigas cxion tiu ul', kaj igxos en mondo mizere.

Kiu kreigxis al granda afer', sidu stulte gxentile; mi tranxas, kaj sen sia vira ekster' laboros li poste sxpinile.

Insidanta sorcxisto

Ofte fatalon spertis mi; nun ruze per sorcx' agitas; mi inter-malicon vekas per fi', kaj perfide erarigas.

Se gajnas vi ne per honesta far', vi certe fiule prosperos; mi tion instruis en vilagxar'; per tio gxi multe suferos.

Viro kun busxumo

Lernigas mi homojn pri kasxa perfid' kaj prefero de trompa konduto; similas al mi pli ol unu homid' akceptanta maljuston en mutio.

Nigramanteluloj

Psalmojn kaj pregojn mi en murmur' remacxas kun evangelio, gxis homoj kredas: Jen voj' de l' natur'! -- kaj forgesas la volon de l' vivo.

Sorcxistego

Altule mi pasxas tra l' vilagxar', postlasas neniun faregon, ke tiu lerninte laux mia far', ne fidu plu iun grandegon.

Eta sorcxisto

Mi havas ilon en mia malfort': Se iu distingigxas, mi klacxon per ruza, venena vort' sekrete disvastigas.

Etuloj gxojas en sia atend', pensantaj etul-malice; grandecon kotsxmiras mi per ofend', kaj sekvos min ili lauxvice.

Skeleto

Cxiujn ulojn inklinajn al ced' venene mi senfortigas; lacigxas ili pri cxio en ted'; por morti sin ili kusxigas. - - -

*

Satano kun kontenta rid' gxoje donas inspiron: "Se pluen dauxros vi en hid', la vivo atingos subiron." Lauxdas li pro sindona fid' al cxiuj.

Ricevas ili al roba rand' Longvost-ordenon honoran; signifas tiu sulfur-ruband' la atingajxon plej gloran; Nigrulo signas per kap' kaj man' al cxiuj.

Honoro estu al meritul'; laux aga efik' vi altigxu; kavalir' aux nobel-rangul', aux ecx "pavego" nomigxu; krife salutas Diabla ul' al cxiuj.

Petanto

Alrampas vir' kun ruband' sur frunt', la kapo ore kronita; malpura estas mantela punt' cxar kvazaux en koto trenita.

"Sinjor' de Infero, auxskultu min, mi regx' sub turmentoj fobiaj; por rekompenco mi sercxas vin, cxar estas mi nun el la viaj.

Por multaj estas gxuinda frand' pacan landon rabi; Ne zorgis mi, perfidigxis land' kaj popol', kiujn devus mi savi.

Sed poste rabistoj foriris en tim' sen fiero pro sia ago; rikanas popolo en malestim'; jen pro la perfid' mia pago.

Mi petas al vi, Sinjor' en ver': forigu nun la signon, ke povos mi levi en liber' la frunton kaj havi dignon!"

Per nomo Satano enskribas lin, kaj ridas el fundo de l' koro; li premas la regxon stampitan al sin' por kiso al busx' en fervoro.

"Dankon, la guston de sulfur' cxiam mi ege emis. Donis gxin cxiu rompita jxur', kiu sob liberecon premis.

Kun Judas enskribigxis vi, lauxdindas tie stari. Pri stampo brula povas mi por vi nenion fari.

Gxin vi havos en vivo kaj mort', en rakont' kaj hejmoj subteraj; forigi gxin povas neniu fort', ecx ne la flamoj inferaj."

Alta gasto

Venas sur falva cxeval' rajdant', skeleto en nigra mantel'; Serpon li firme ligis cxe flank', haltas cxe l' nuna cel'; grimace salutas li majstron de Hel, tra la nokto.

"Hoj-raux!" li rauxke tusas, "gajon en ejo seanca. Cxiloke preferas mi logxi. Altulo! prezentu sidlokon."

Satano el segxo sin levas. Palpas li frunt-rubandon. "Sinjoro frato, bonvena amik', trovas cxi tie vi hejmon. Komencos ni dancon kun sving' kaj kik' tra la nokto."

"Hoj-raux!" la Morto rauxkas; "cxiam, amik', mi vin amis. Laca vagadas mi sklave tra l' mond' sur ter' kaj ondoj, kolera al Majstro mi servu, forigi vivon por vivo. Ne lukris mi gajnon salajran; senpage mi devas agi; se igu mi senhomigxon, rapide rekreskas la idoj. Cxi tie la gxustan estron karan mi rekonas; cxi eje

libersenteme mi dancu la morto-dancon."

"Pli ol volonte," alkantas diabl', "deziras mi al vi orgion; oftege sur vojo laux kapabl' perfidis vi la vivon; kaj sendis homidan rostajxon por tabl' tra la nokto.

Profitas mi de cxiu branx' kiun vi tranxas juna. Al certa venko do estas sxanc' per nia labor' komuna. Nun akorde ni tretu al danc'. tra la nokto".

Troldanco

Tretadas kun klaka son' cxevala sxuo kaj huf'; pasxetas piedo sur sxton', trotigxas sur rok' kaj tuf', kaj kvazaux monta nebul' blovata de venta jxet', infestas trola pulul' en onda impet'.

Knarad' de rusta riglil', fajfad' en truo kaj fend', cxe pintoj ulula tril', siblado en frida vent'; alteje sxrik' kaj krieg'; de tiu kant' de infer' dancigxas sovagxa greg' tra nokta veter'

En tiu rokplena mond' sin svingas kruro kaj vost', turnigxas sovagxa rond' kun huf' kaj skeleta ost'; cxi valson per fia kanzon' alkantas inaro de sorcx' kun rid' kaj volupta ton' kricxante el gorgx'.

Estis trol' por trol' en lasciva fol'; altira hok' estis Gro el Rok'; sorcxigxis knob'; tiun Knut el Kab' sxi sorcxis al fola falo.

En sia obstin' avidis li sxin; en cerba nebul' sxin kuntiris la ul', kaj la fino -- hi-hi! al la pastro -- hi-hi! Ridegis tuta valo.

Farigxis jen sxangx' por nova arangx'; mordadis nun sxi kaj sakris al li; rokeje en fol' sxi ludis kun trol', ke ehxis de rid' gxis la foro.

De Knut cxiu id' forigxis el vid', grasigxis por bucx', pikigxis por bucx'; surtabligxis bucxajx' kun branda trinkajx' por Knut, mangxanta en ploro.

Tedigxis tamen sxi de tiu viv' kun li; sopiris tro tiu vosta Gro, ecx se sxi krie plendis.

Laux sia fia cel' sxi sxloxis lin en kel'; ekflamis brul' de mur' kaj ul', kaj cxielen glimon sendis.

Ho-ho! kia brul'! Strecxas sin flam'! Vi Roko-fendul', jen lito por am'. Jen grasa odor' el flama fervor'; por Julio ni fritas lardon.

Hoj ul' el sub-ter', jen mi en liber'; infera huful', jen ludo cxe brul'; hoj gnom' el trolej', hoj jen plezurej'. Ni gxuu la varman ardon -----

Injeto timas, ne auxdis sxi kanton pli fian ol tiun cxi. Sed dancas trolar' kiel bestoj. Flirtas, kuradas kun bru' kaj rid' en hida avid' diabloj aere en salta senbrid' kun klake svingantaj vosto.

Vibras estinge nordlum' en fon'; vento hojlas kun kricxa ton' tra sombraj monto-fendejoj. Hurlas krioj kaj mok-ulul' tra nokta turbul'; en danc' karakolas la trola pulul' super la nudaj rokejoj.

*

Tonoj vekigxas en vibra trem', kantas susur' kvazaux roja gxem'; songxoj en nokto soras. Klukas ludo el monta rokej'; resonas fendej', kiel sub pluva flu' sur altej' amar-sopire gxi ploras. -----

Jen dancas la gnomo en bela kolor' kun ringoj cxe l' haroj ondantaj. Li logas Injeton per danca fervor' kun tonoj cxirkauxe vibrantaj. "Ravege por vi! Vi logxu kun mi! Sxpinilon argxentan ricevos vi.

Forigxos en kanto kaj lud' la timid', kaj bela la dancon vi tretos; forgesos vi cxion de l' vunda perfid' kaj plue ecx ne suferetos. Pri ajna sopir' je unua dir' vin servos inar' mia laux dezir'.

Kombigxos de unu la bruna harar', kaj plektos la dua la tufon; beligos vin tria per kron' kaj perlar', cxemetas la kvara la mufon. La kvina knabin' per sxuoj servos vin; fresxigos la vangon la sesa in'.

La sepa el mia knabina ar' susure ludigas la citron; turnigxos de l' oka stekajx' sur l' ardar', versxigxos bier' en kalikon. Aliaj en rond' en danc' kiel ond' vin lulos en nia felicxa mond'.

La nauxa plej loge vin distros per kant' pri inoj kaj viroj svatemaj; regxine kunpasxos vi mem en la danc' en brilo de sxtonoj gemaj. Neniu el ni egalas al vi, dancanta sur orponto en graci'!"

"Malmulte min logas la blua monteĵ' kun brilo glima en haloj; mi vidu la knabon el hejma eĵ', kantigxis tiel en valoj. Ho knab' mia, vi! Vin fidos ja mi! Por cxiam kune eklogxu ni!"

"Ke vidu vi veron pri tiu knab', nur turni la kapon necesas. Kun ino li sub la tegmenta trab' kaj hejmon kaj mondon forgesas. La ama sopir', nun nokta delir'. Por mok' Montarino, ne plu por dezir'."

Rigida sxi staras en tag' kiel rok'; la kor' sxia velke fridigxas; memore sxi vidas en senta sxok'; la mondo por sxi glaciigxas. Kaj turnas sxi sin. "Nun havu vi min. Volonte farigxu mi montarino."

Eksaltas la gnomo sur roka voj'; li devas ja sorton lauxdi. "Sed nun vi forgesu kaj vivu en gxoj'; min sekvu, kaj povos vi auxdi pri mia regxeĵ' de kamp' kaj monteĵ', pri olda Gumlo en sia eĵ'!"

Montaj troloj

Basa plafon'. Distas muroj. Prujno kaj blu-glacia glimo. Sombra hal'. Argento-branxoj en sxtono brilas, krocxa hok' kaj inversa runo. Acxa blovo tra kvazaux el kel'.

Tablo largxa sin vastigas. Hirtharuloj, nazegulinoj sidas en rond'. Mugxo, hurlo, lup-ululo, grunto, grumblo, kruda krio en tiu troleja mond'.

Gratas krif' skabion, kruston; sango gutas; tondre ondas rida kricx'. Ege drinkas aviduloj; mildetigxas. Ogrin' kaj oĝro tire frotas rostron al muzelo. Delic'.

Peze sur la hala planko pigre sin trenas gejunuloj, lauxvica ar'. Lante turnas sin sxveba danco. Bastokordaj tonoj vibras. Svingas sin lace, oscede, plende ular'.

Obtuze profunde en obskuro ogrin' ridacxas, trol' seksardas en am-avid'. Auxdigxas hurlo, sxauxma siblego; krif' al krifo, dent' al gorgxo; malamikon senhauxtigus ajno.

"Fie mensogis vi, montulo!" krias Injeto: "Hide aspektas via gvardi'!" -- "Ega eraro!" tuj respondas la gnom' afable: "Tiuj, vidu, estas sklav-labora aro mia!"

"Potenco tia, -- cxu gxi sklavu?" -- "Senpotencas malluma nescio dum tuta viv'. Jen vi nun mem auxdu. Provu ni sagxon de troloj, basan, malluman, sen senco en gxi."

Alpasxas li tiun plej agxan: "Kial kamparano semas printempe semon? Nu?" "Hu?" -- tiu re-demandas. Strabe, cerbume la trolo gapas. Ridacxe pork-okule rigardas: "Hu?"

Alpasxas li tiun plej junan: "Diru kial sopiras maren la river'?" Tiu malvole pauxte grimacas, spite li skuas longajn orelojn: "Fluu gxi kie kaj kien ajn sur ter'."

Alpasxas li nun trolinon: "Kial infan' je malferm' de okuloj kricxas?" Gapas la trolino: "Kricxu gxi." Strabas malice al Injeto. Flaras, grimacas, akre per dentoj grincas.

"Tia la sklava parencaro. Mankas demandoj; respondoj nur estas tiaj de sklav'. Ni prefere profunden iru kanton auxskulti lamentadan, vortojn kolerajn de olda Gumlo, praav'."

Gruntejo

[Sagxula Ej']

Profunde en la Skaro-enorm' kavigxas halo el kupro; verdigre altigxas la volba form' kun glimo de gutoj el supro. Bluetas glimo kvazaux en dorm'.

Gutadas fluet' kiel salivum' en tiu rok-hala sombro; lacertoj siblas, obtuza zum' oscede sonas en l' ombro. Serpent' meandras en songxa mallum'.

Angule en kasxo en sombra krepusk' tra tempoj Gumlo sidas; Li sekan radikon similas en kusp', la membroj torditaj rigidas. Sur kapo kreskas likeno kaj musk'.

"Vi Gumlo, gardanto de l' tradici'," alkricxas la Blua-mont-gnomo, "la Gumlo-kanton eldiru al ni; cxiamu en mond' gxia nomo. Rubajxojn nur kantas junuloj cxi."

Jen kvazaux strecxigxas horlogxa risort' ekgurdas la vocxa knaro, kaj grince eligxas cxiu vort' el olda Gumlo-kantaro, en sercxo de gxia praa fort'.

Kanto de Gumlo

Kantas Gumlo pri pra-erao. Regis gigantoj la rondon mondan. Nokto timiga kovris la teron. Mankis luno. Mankis steloj. Flamis nordlumo sur glaciejo. Val' kaj kavo en kasxo songxis.

Bone estis sporte ludi, montojn fendi, fajron sxuti, sxtormon veki kaj maron kirli, glacion sxovi kun tondra bruo.

Bone ... bone lukte gxoji, harojn tiri kaj dorsojn rompi, kapojn skrapi, korne piki, krife sxiri, orelojn tiri. Bone ... bone nur inerto. En trankvilo krurojn sxpari kaj neniun taskon tusxi. Satsxtopita dolcxe dormi.

Neniam zorgo pro helaj vaporoj. Neniam suno al okulo. Sen kreskajxoj la vastaj valoj; neniun fum' el hejma ej'. Tago dormis mortodormon. Prujne blankis trolaj mondoj. Land' en kvieto, regno en pac'. Tempo staris. Cxio mutis.

Ve! Ve! Pereas erao. Ve! Ve! Fi-epoko ...

Kreskis Alvo. Venis azoj. Sun' vekigxis; tag' ekregis. Sinkis nokto nebuleja. Venis al fino gigant-erao.

Vintro cxesis; printempo varmis. Glaci' degelis. Torentis akvoj. Gxermoj kreskis; plantoj kreskis; arbar' densigxis nebul-deklive. Kreskis viroj kaj virinoj. Fajro fumis sur fulga ejo. Sxtalo plugis duran grundon. Sin vastigis verdaj kampoj.

Sun' subiris, Sun' levigxis; tago estris mondan rondon. Temp' gxermigis longajn pensojn, fiksas celon, planon, solvon. Lukto! Lukto! Anim'! Anim'! Jen, junuloj, instiga vorto! Cxio anima sercxas supren. Cxio trola sxirme sidu.

Jotuno glora en mont' kasxigxis, rampis angulen malfiera, En roka kavo malbenis tagon; de l' nokt' profitis por friponajxo. Vente pelis primaveron. Sendis negxdunojn kaj maliculojn. Kovris vilagxojn sub gruz' kaj sablo. Turnis sxtonojn; sxveligis glacian.

Baris, haltigis per mur' kaj mallumo. Nebulon kaj nubon al sun' li jxetis. Eltiris radikojn. Kirlis maron. Vekis vintron, fimbulvintron. Sed sun' levigxis, pelis nebulon, rompis glacian. Negx' degelis. Herbo verda kovris grundon. Vivo ludis laux tuta land'. Rekreskis arboj kun milda ombro.

Degeneris parencaro. Krevis sub suno. Eksxtonigxis pro di-martelo kaj blanka kruco. Unuopuloj poste sidas en roka ekzilo, malbenas tagon. Kelkaj cedeme sangon fuxxmiksis, malhonoris parencaron per hontaj nuptoj kun homaj idoj, naskis kun elfoj. Gnomo nun la regnon estras. Senkuragxa la aro malkreskas, kurbe sxteliras, ecx humile. Malmulto restas el praa gento; neniigxis granit-gigantoj.

Auxdu, idoj, vokon malaman! Brava jotun' helpon bezonas. Cxu rilatigxi kun favaj vermoj, cxarlatanoj el fuxxaj ejoj, magiistoj, sorcxistinoj, plej fiaj pleboj en la mondo, vagvostuloj kun nigraj libroj, troloj ne, homoj ne. Hu! Hu! Ploro-tempoj! Hu! Hu! Cxagreno-tempoj! Kaj el cxuij plej alte estras la Nub-Mensulo sulfurolanda, lamul-diablo kun huf' cxevala, blagant' duone, duone pastro; lin kiel estron ni devas lauxdi; estras li giganto-regnon.

Ekstaru cxuij kun juna sango, ek, kuragxuloj, por jotun-regno! Neniu giganto trankvile pigru gxis el la alta firmamento la rugxan sunon ni suben tiris, kaj cxio silentos en ragnarok'! -----

Flarigxas foje en sombra angul' kun stranga gxem' kaj snufado; etendas brakojn cxiu kriful'; kun krio, grunt' kaj siblado: "Uhu! Odor' de kristana ul'!"

Krucigas sxi brakojn per tuja far', Injeto; cxe Brust' rigidigxas ... Sxauxme krakas kvazaux el mar', kaj sxi al tag' revekigxas. -- Sola sxi nun en deklivo Skar'.

LA GRANDA LUKTO

Auxtuno

Nun surfe ruligxas mar' al bord' kun ondokrestoj sxauxmantaj. Rompigxas kreve ilia hord' cxe troloj tie logxantaj. Krias venteg' en sovagxa liber' super abismoj sombraj; eljxetoj sxprucas sur rifo kaj sxer' en tagoj auxtunaj ombraj.

Mi auxdas timiga demonkantad' de trolino tra surfon rajdanta. Sxi estas per galdro kaj sia sorcxad' mizeron antauxdiranta. Jen gxeme, jen moke auxguras sxi pri plago kaj pri sufero. Sorcxkante avertas la drauxga furi' pelante vivon de l' tero.

Pro ondaj batoj tremas la grund' kaj pala gxi frostas nude. Fridigxas korto kaj sin' gxis fund'. La mond' dezertigxas krude. Forflugis suden la lasta anser', barakte tra densan nubojn. Cxiu vivanto pro vintro-sever' fosas por si kusxejon.

Folioj rustigxas en kasxa boskej' kaj for de brancxoj tirigxas. Moment' gxis belecon perdas herbej' plorinde mallonga farigxas. Floroj felicxis sub la sun', bele buntigis la korton. Ecx ne unu restas nun; jam velkis ili en morton.

Formortas en juna sino sopir', kaj velkas flor' kaj felicxo je tiu estingo de arda dezir' per salaj larmoj en ricxo. Formortas viv', formortas esper', je kiuj mi reve avidis. Turnigxis la am' al cxagrena mizer', cxar min la knabo perfidis.

Nun regas cxi tie trista frid', lacigas min lok' kaj horo; Forprenis cxion de mi la perfid'; kaj brulas kaj sangas la koro. La maro ruligxas forte al land', kaj la pluvo drivas kaj drivis. Susuras kanto laux nuda strand', ke nun do cxio finigxis.

Senkonsila

Ho bona vi knab', ho bela vi knab', lontane de vi mi eltenas ne. Logigxas al vi, cxiam al vi; kaj kien ajn ir' vekigxas dezir'; lesive brulas la larma ve'. Neniam mi felicxigxos.

Gxentila vi knab', ho, brava vi knab', por vi mi donus cxion for. Mi vivus por vi, mi mortus por vi kaj kiel edzin', oferus mi min por vin liberigi de ajna dolor'. -- Ho vi, mi vin fidis elkore!

Jen mi en fidem' dum via alprenem' forgesis aflikton, kaj pasis cxagren'. Neniam plu mi trovos vin, neniam plu ni vidos nin, kaj brulas plor' en la brust' en trem'. -- Ho ve, ke vi povis perfidi.

Nun kien la vid'? Al kiu la fid'? Vojeton aux ponton ne trovas mi. Mizeras la sort'! Min logas la mort'! Kaj kien la ir'? Al tomb' la dezir'! Vi estis la sola en vivo por mi! Neniam plu tagon de gxujo.

Ke mi forgesu!

Okaz' plej eta min memorigas; gxi hantas min, kaj gxi min larmigas; je plej malgranda vortet' pri vi kun kora plor' tuj foriras mi.

Neniam plu mi cxagrenon havus se en forgeson mi min forsavus; ho, mi malsanus ne plu, se mi forgesi povus pri vi, pri vi.

Kiele?

Kiel farigxis por mi, Injet'? Ne estas mi sama knabinet'! Petole mi kuris sur kamp', laux lag'. Ne estis longa por mi la tag'.

Aspekte songxo kaptis min; memor', mi ne plu komprenas vin. La sama mi estas en taga rond', sed tamen kiel en fremda mond'.

Mi cxion tenas en klara vid'. Mi gxojis, sed perfidigxas fid'; kaj cxio samas sur ej', en hejm', alia tamen, tamen nur sxajn'.

La dom' situas kie staris gxi. Mastrumas Panjo kiel faris sxi. Aridas hejm' kie mankas vort', patrin' fremdigxas sub tia sort'.

Fremda marcxo! Fremda altej'! Fremde aspektas bovin' en pasxtej', alien turnas sin gxia rigard', kaj min gxi celas nur je hazard'.

Gapas fride la griza mur'; regas trist' en angula obskur'. Rigidas mano, pied' kaj sin'; pezige cxio kontrauxas min.

Fenestre gapas mi en dezir', mi bird' en kagx', en sopir', sopir'. Neniun mi vidas sur kamp' aux lag'. Por Injo nun longa estas tag'.

Ho, hejmo mia, jen en sekur' mi vivis felicxa en sxirmo de l' mur'. -- Ho Panjo! Estas ne plua gxoj'; L' animo sxteliras laux fremda voj'.

Vintro-sxtormo

Ke ege kraku en sxira forto! Skuigxu domo, kaj tremu korto! Rompu cxion rompiga far', ke malakrigxu en pens' amar'.

Se prenas domon kaj kabaneton ventego, donus gxi forgeseton. Se l' tero cedus en sia grund', -- forges' ekregus en kor-profund'.

Se el cxiel' falus nub' vagante, se flusus mar' cxion inundante, se l' tuta mondo mergigxus for, -- farigxus paco en fina hor'.

En la kirko

En kirkon sxtete kasxiras mi; forgesas pastron kaj vorton de Di'. -- mi povra! Mi sxargxas pekon post pek' sur min por sxance povi ekvidi vin.

Je vid' de vi sangas mia kor'. Vi estis cel' mia por ador', -- mi povra! Okuloj fajras kaj ardas vang', esper' vekigxas en varma sang'.

Dezerto regas, sen vi en vid', kaj mortas sentoj en kora frid', -- mi povra! Trenigxas hejmen mi en peza dub'. Vagadas pens' kiel nokta nub'.

Se ante sidas tiu in' kun largxa dorso kaj pav-anim', -- mi povra! mi malicigxas en vengxa sopir' gxis bruo vekas min por elir'. -- Ho, savu nin el la peko!

Svatanto

Elrampas rokeja gnom' el sub tuf' kun kornoj sur kapo kaj kapra huf'.

Neniam vidis vi barbon tian; atingas gxi magran kruron lian.

Neniam vidigxis tia hauxt'; sulkigxas gxi cxirkaux gnoma pauxt'.

"Kuradis mi plenajn jarojn centojn. Neniam mi spertis pli varmajn ventojn.

Ol vin mi ne vidis pli belajn inojn, sed tamen vi dauxre pasxtas sxafinojn.

Vi estas en la dekoka jar', ankoraux virga sen svatanta ar'.

La mondo estus ja sxangxigxinta, se vi ne estus edzinigxinta.

La mondo estus nur stulta afer', se vi ne ricxigxus per or' kaj ter'.

Sed ne auxskultu la Blu-mont-ulon, tian senkornan flavbekulon.

Auxskultu ne al la Blu-mont-ul', senpantalona malricxul'.

Ne fidu lin, li nur flate blagis; patrino lia almoze vagis.

Laux via volo mi estos viro por kontentigi vin laux deziro.

El tuk' kovranta vian koron eltiros mi vian am-doloron.

El gxi mi tiros vian malamon; sxi gxin ricevos mangxe kiel salon.

Sxi morgaux kuskos kun vea kri'; post du semajnoj silentos sxi."

Injet' malligas legxeran tukon; sed haltas tuj; cxar sxi sentas kulpon.

Cxu fari? Voli? -- Sxi malicigxas. Detiras tukon; gxi al gnom' donigxas.

"He -- he!" la gnomo en gxoyo mekas; "sed pagon havu mi," tuj li blekas.

"Kiam tomben sxi portigxos, Al mi Injeto fiancxinigxos.

Neniam sentu vi plu doloron. Sur vin pendigos mi brilan oron.

Mi ne fanfaronas en nura vent'. Bovinojn mi havas gxis dek du cent.

Porkojn je nombro de sxtonoj en sablo mi havas, kaj sxafojn trans nombra kapablo.

Grundon mi havas gxis mont' sub la stelo. Ricxa mi estas, kaj lustras el belo.

Kornojn mi havas, bravulan signon. Postajxe la vost' donas kroman dignon.

Por vi plej bona fiancx-omagxo de ricxa vir' en la gxusta agxo."

"Ne volas mi! Ne mortu sxi!" eligxas el Injo pentema kri'.

"Foriru! Redonu al mi la tukon!" Sxi pregxe faras per brakoj krucon.

For estas tuj la saltanta gnom'; la tuk' postrestas cxe griza sxton'.

Sur tufa roko kusxas tuketo; pro penso malica tremas Injeto.

Maltrankvilo

Mi kiel fartos, Dion forgesanta, kun kor' en ama pasi' revanta? Mi kiel fartos laux certa sci'? Min mem ja forperdigis mi.

Neniam mi min relevi povos. Neniam plu mi min mem retrovos. Barigxis vojo kaj ecx esper'. -- Per vi mi savus min el sufer'.

Pregxo

Cxiela regx', ho helpu min! Mi luktas en doloro. En senespero tordas sin la lacigxinta koro. Malbono havas tro da fort'; por gxin esprimi mankas vort'. Mi brulas en angoro.

Cxiela regx', ho helpu min! Auxskultu petan vorton. Vi luktis mem gxis venka fin' spitante fian forton. Teruras lukto en mizer'! Vi estu cxe mi en sufer'. Vi povas sxangxi sorton.

Erarvoje

Tempoj pasas en lanta flu'. Vadas la viv' en mizer'. Dion bezonas anim' post sku', post perdo de bona esper'!

Vintro kusxas sur frida mond'. Cxu iam mildigxos gxi? Helpu animon sur sxtorma ond' perdinta fidon je Di'!

Lacigxas en pezaj penoj Injet'; perdigxas kuragx' kaj fervor'. Erare sxi iras laux voj' kaj vojet', trolejen sxin pelas dolor'.

Nokte trolejon trovas sxi. Jen fine decida moment'. "Auxdu! Min nun enskribu vi, por trinkajx' de amora tent'!

Donu trinkajxon, ke turnu li sin al mi, sia gxusta am'. Almenaux nokton posedu mi lin kaj poste perdigxu en flam'."

Ridete pendigas la acxa virin' kaldronon dum eksorcxad': "He-he! tiel oftas, ke tia la fin', sed fidu je mia traktad'."

Sxi versxas el korno kaj miksas el glas', murmure zumante kantojn. En akvo elnorda sxi kirlas en vaz' radikojn kaj toksajn plantojn.

Kaldrone bolas kun knar' kaj gxem', sorcxade kantas sxi: "Nun bolas larmoj, nun bolas trem', nun bolas kora pasi'.

Bolas ardanta, varma sang', bolas sopira cxagren', bolas pere de galdra lang', bolas kun pulv' kaj venen'."

El Brust' de Injeto tri gutojn da sang' sxi tiras kaj faras trinkajxon. El ajxo de l' kata subventra flank' gutigas sxi elfluajxon.

"Perfidon, damagxon forsorcxas mi. Mi sorcxas per cxiuj potencoj. En sango kaj osto -- trioble tri -- silentu la falsaj sentoj!

Mi galdras pri Jon en Skarebrot, per galdra brogajxet'. Je trink' turnigxu la am-dorlot' al lia ino, Injet'."

Kracxas sxi sxauxmon al la kaldron', sxvebas flava sulfur'. Sxprucas haladza vapor' al plafon', krakas la doma mur'.

"Trioble tri, en nom' de Satan', estro de l' profundejo. Satano! Satano! -- Huj la ekflam'! -- Atendas vin abismejo." --

El flamoj manon la sorcxistin' levas en tomba silent'. Venkas Injeton penta tim' kaj svena, vertigxa sent'.

Sxancele dancas plank' kaj fajrej', cxio strange movigxas. Sxi kuras sur sxtona, tufa altej' kiam sxi rekonsciigxas.

Sxi vekigxas

Injet' silentis en malfort'. Dirigxis iu eta vort' en flustra klar': Patrino. Intenco kia! Cxu kasxi sin? Sxi hontos antaux la patrin'. Ne tauxgas ke sxi plendas. Abisma fin' atendas.

Doloras kor' pro pek' kaj hont'. Ekstaras el mistera font' estajxo negxe hela. Pendas ricxe la mantel'. Injeto petas en sxancel' al la fratin' fidela por help' en sort' kruela.

"Beata, kara, vi fratin'! Min helpu! Morto prenos min. Al inferul' mi jesis. Laux fipotenco de Satan' li kaptis min per sia man'. Min gardi mi forgesis, per jxur' al li promesis."

"Vin turnu al kreant' de l' sun'. Ne tute vi perdigxis nun, fratinjo, en hororo. Retiru vin per forta kor'! Trinkajxon pekan jxetu for! Toleru en doloro! -- Kreigxis vi al gloro."

Forsxvebas kanto kaj vizi'; denove sola staras sxi en la inico sia. Batalas sxi gxis venka fin'. Rekuragxigas la anim' per sxia pregxo pia. Sxin savas "Patro Nia".

Returns sxi en laca kur', retrovas ejon de l' terur', ektiras la pordacxon. "Ne volas helpon mi de vi! Mi turnas min de vojo cxi!" Sxi jxetas botelacxon en flaman ardantajxon.

Peza momento

La longa vintro finigxas, kantante je sia forir'. Deklivoj blankaj brunigxas; sxvele fluas river'. Anstatauxas radoj glitilojn sur vojo, vojeto kaj pad'. Drivduxas pluv' la altejojn kaj domojn per frida gutad'.

Jen ene en la cxambreto sur alta kaj mola lit' delira en sia dormeto kusxas malsana Injet'. Sxi dormas je tristaj tonoj tra fendoj en trunka mur'. Parolas multaj sonoj en venta, elmara susur'.

En dorm' sxi lamente sopiras, ke kantu la vent' pri la sort'. Pri tiu ton' sxi deziras, ke estu gxi tono de mort'. La knab' plenumonta la verkon edzigxi kun in' en perfid' renkontu la nigran cxerkon kun Injo en frida rigid'.

Sed dorme juneco fortigxas kiel nokte sxvela burgxon'. Injeto sin ellitigas. Li rajdas al kirka dom'. Cxe verda fenestro sxi sidas, turnigxas rigard' al nord'. La nuptaron la sun' eklumigas, kaj gajigas ludista kord'.

Al lit' sxi returnigxas; ekkaptis sxin malfort'. La vangoj de larmoj bruligxas, sed palaj kvazaux pro mort'. Tordigxas sxi noktojn kaj tagojn en senripoza sku', kaj falas en lamentadojn ke devas sxi vivi plu.

Kun hajlo kaj splitoj glaciaj kaj morda, frostiga pov' la vento-tagoj vintraj turmentas per sxira blov'. Malbonas temp' pro drastaj sxangxigxoj de la veter'. Estas la luktoj lastaj gxis venkos primaver'.

En "Blua-Monto"

Pluva pendas l' aero. De branxoj kaj vergoj gutadas. Nigra, humida elmara nebul' cxion aspergadas sub volvigxanta nuba rul'.

Kaj al la okul' distingeblas nek kampo nek korto nek turo. Kvazaux glutita de akva inund' kasxigxas la land' en obskuro. Aspektas la ejo mara profund'.

En erikejoj malhelaj kolektas Injeto la sxafojn. Tondro de l' maro vokas en sxi pense pezigajn imagojn. Ekglitas sxi trete sur glaci'.

Sorcigxas sxi en nebulon, plurfoje sxi devojigxas. Vokas sxin kri' kaj vaganta susur', sorcxajxoj en vivon vekigxas; auxdigxas mistera rivera murmur'.

Supren el profundejoj levigxas sxvebantoj ombraj. La nikso sur sia duona cxeval' kaj troloj vilharaj sennombraj sin sxovas antauxen amase el val'.

El mont' kaj rokaj kavoj rajdas vicoj elsongxaj antauxen super profunda marcxeg' kaj laux la vojoj longaj kun tinta bruo kaj mugxa krieg'.

Dum tie sxi vagas en revoj, de vunda memor' sxi sxirigxas, en elf-danc-tingo trovigxas sxi, kaj tie sxi ensorcigxas kun mur' de nebulo cxirkaux si.

*

Injeto en mir', pro sorcxa fort', staras meze en regxa kort'.

De domoj kvarflanke sxirmita mond' kusxas kviete sub luna rond'.

Cxirkaux la mola korta herbar' staras portiko sur arka ar'.

Portas kolonoj el pura argxent' orajn frontonojn sub doma tegment'.

Arkoj kunligas kolonojn sub tur'; drak' kaj serpento meandras sur mur'.

Alte lumas la regxa kastel'. Flamas el kupro tegment' al cxiel'.

Glimaj turoj etendas sin kun oraj kokoj sur pinta fin'.

Sorcxita sxi vidas ke paron post par' elvenas la kortegana ar'.

Argxento kaj oro kaj blanka lin' orname radias de cxiu knabin'.

Sonoriletoj per tinta sonoro emociigas Injeton al ploro.

Eksekvas saltodanco sen brid'. Tirigxas Injet' inter plor' kaj rid'.

Kaj fine jen melodi' tiel bela, ke sentas sxi sin en felicxo cxiela.

Dancas knabinoj kantante al Injo: "Cxi tie vi vivos cxiam en gxoyo.

Jen vidu la regxon! Se nun vi restos, kronon el oro kaj floroj vi portos."

Jen vidas sxi sub la arkajxa or' regxon staranta en brila kolor'.

Purpura vestajx' kiel rugxa sango, krono el oro laux regxa rango.

Regxa vergo kun flava flam' lumas en lia dekstra man'.

Gloro li estas. Sxi volas cedi! Sxi volas tian dignon posedi!

La danco viglas en svingo kaj tord'. Logas per lud' violona kord'.

En ravo kaj gxoyo sxi "Jes" por respond' donas al bela knabina rond'.

Jen la knabinoj en blanka lin' etendas krucxon plenan de vin'.

"Trinku, gajnu felicxon regxinan! Trinku, forgesu aflikton vian!

Trinku el la krucxo, kaj trinku gxis fund'. Tuj forgesigxas la kora vund'.

Ne pripensu! Eniru la gxojon! Felicxon ofertas ni lastan fojon."

*

Al Injo paligxas la bruna vang', fridigxas en sxi la kora sang'.

Injeto sur brunaj vangoj paligxas. Revenas memoro; pensoj vekigxas.

"Cxu mi forgesos aflikton de kor'?" -- "Cxiujn afliktojn pelos ni for."

"Cxu vi estingos la fajron en sin'?" -- "Trinku, kaj poste ne sentos vi gxin."

"Cxu vi estingos afliktan flamon? -- Por nenio perdu mi mian amon.

Prefere al perdi aflikton amaran mi iru almoze inter la homaron.

Prefere al forgesi korbrulajn plagojn mi iru mokata inter la vilagxojn.

Prefere al forgesi la trovitan knabon sola mi faru mian vagadon.

Neniu alia min premu al sin'. En nom' de Jesu' liberigas mi min."

Cxio malaperas: regxo, domoj, fostoj, kaj en la nebuleto forfugxantaj vosto.

Libera

Dum nokta pac' cxe lita fin' en longa nigra vest' virin' sin montras al Injeto. La franjo staras apud sxi, hele bela la vizi' kun sankta gxoj-rideto. Sxi kantas en kvieto:

"Vi fratinet' de mia kor', nun servos vi al la Sinjor'. Jen sankte sonorigxas. Vi tiris vin el trola prem'; kaj trovis en dolor' vin mem. Vi supren nun levigxas. Alteco atingigxas.

Nun venu akompani nin; la nova voj' kondukos vin al lumo, kaj tagigxos! Kruta, longa vojo gxi; Injet', ne timu tamen vi, ecx kiam vi lacigxos. La sort' por vi ordigos.

Jen staras muzo de l' sagxec'. Vidigos sxi tra malklarec', kaj vi per sxi provigxos. Sxi gvidos vin ecx tra infer'. La legxon de la viv' sur ter' vi tra teruro vidos; honor' por vi farigxos."

VORTOJ

montarino

-- Ino kiu vagas kaj vivas inter montoj kaj kies animstato influigxis de tio; moknomo cxi tie.

menianto

-- Floro tre sxatata de bestoj. (*Menyanthes trifoliata*)

ardeo

-- Birdo kun loka nomo Grahegre. (*Ardea cinerea*)

pluvio

-- Birdo kun loka nomo Heilo. (*Pluvialis apricaria*)

kanto

-- 1) Kanto kun muzika melodio. 2) Deklamado, ekzemple la Edda-kantoj, kaj cxi tie "La Kanto de Gumlo".

drauxgo

-- Martrolo aux reaperanto.

Mons

-- Nomo de virkato.

Lars / Per

-- Virnomoj.

Manjo

-- Virina nomo.

Holand / Vatn

-- Nomoj de bienoj.

huldro

-- Ege bela subterulino, kiu pasxtas la brutaron samloke kie la homoj, sed nevidata krom hazarde foje. Sxi havas voston.

saltodanco

-- La norvega danco "Springar", nesimetria triritma.

Haukeli

-- Montara regiono inter orienta kaj okcidenta Norvegio.

skaras

-- Onomatopeo; la sono kiun eligas la pigo.

erikserpento

-- Mitologia serpento kiu kreskis al drako kaj kusxis cxirkaux la domo de princino.

Skarekula

-- Monto kie Satano kaj gesorcxistoj kunvenas. (Blokksberg)

Hauxgastad

-- Hejmbieno de Injeto.

Amund / Jon

-- Virnomoj.

Brot

-- La bieno de kie venas Jon. "Brot" = novkultivejo.

Skarebrot

-- "Skar" = fendo.

Dokka

-- Ofta bovina nomo kun signifo "Pupo".

vaglumo

-- Lampiro, lumvermo.

galdro

-- Sorcxado; vorto el la norena mitologio.

Hel

-- Norena nomo de Infero. Ankaux nomo de la norena estrino de tiu loko.

Majstro

-- La Kreanto

Gro

-- Virina nomo.

Knut

-- Virnomo.

Jotuno

-- Giganto.

fimbulvintro

-- Ege severa vintro. Unue prirakontata en "Voluspa"

di-martelo

-- La martelo de la Tondro-dio Tor. Jxetinte gxin li cxiam trafis giganton mortige, kaj la martelo reen flugis en lian manon.

blanka kruco

-- Kristanismo oficiale decidigxis en Norvegio en la jaro 995 de la regxo Olav Trygvason.

Ragnarok

-- Fino de la mondo. Fina lukto inter la dioj kaj la gigantoj, aux inter kulturo kaj primitiveco, aux inter Bono kaj Malbono, aux inter Dio kaj Satano. Priskribita en la Edda-kanto "Voluspa".

meandras

-- Serpentumas. En la helena arkitekturo serio de kurbigxoj en ornama linio laux la randoj ekzemple de frontonoj. En norvega mezepoka arkitekturo tio reprezentigxas per drako kiu meandre beligas ekzemple ambauxflanke portalojn de fosto-pregxejoj.

KLARIGOJ

Prologo

La prologo fakte estis verkita post la plenumigxo de la tuta poemaro. La poeto dedixas sian verkon al la pejzagxo de Jaren, la vasta apudmara platajxo en sudokcidenta Norvegio sude de la urbo Stavanger. Agrikultura regiono kaj bestobredado. Sxafoj pasxtigxas en la deklivoj de la malaltaj montoj iom interne en la regiono. Tiu pejzagxo donis la poezian kadron al la poemaro.

Arne Garborg naskigxis en la parenca bieno "Garborg" en la komunumo Time en Jaren. Lia patro bone kultivis siajn kampojn kaj ankaux funkciis kiel instruisto. Li estis tre religiema, kaj opiniis ke la antikva, israela kristanismo, kiel gxi prezentigxas en la Malnova Testamento, do iu lauxlitera religio, estas la gxusta kristanismo. Li estris sian hejman vivon kiel antikva israela tribestro kaj pastro. Fine li farigxis tiel mense obsedata, ke li perdis liberan memregon kaj mortigis sin per pendigxo. La instiga okazajxo por tiu ago estis, ke Arne, la plej agxa filo, rifuzis akcepti la bienon alode post la patro, kaj tiel dauxrigi la parencon, heredan linion sur la bieno. Arne volis farigxi verkisto. Sekvo de tio estis, ke Arne sian tutan vivon havis malbonan konsciencon pro la sorto de sia patro.

"al vi mi kantas pri la viv' / en sombra mond'." -- estas gxuste la pensoj kiuj torturis Arne gxis li liberigxis per verkado.

"La lukton pezan konas mi". -- La anima lukto kiu fine instigis la verkiston verki.

"rompitaj ostoj" -- Fizika bildo pri tio kio okazas en la animo.

"Mi konas vin" -- "vin" estas la patro.

"boat', torent'" -- Fizika bildo pri la fatala fino.

"alauxd' eksxvebas" -- Fakta bildo pri io, kio okazis kiam la verkisto post multaj jaroj vizitis la tombejon de sia patro. Vidu la poemon "Printempa tag'".

Injeto cxe la sxpinilo

La felicxa komenco de la vivo de Injeto. Bildo de la hejma vivo en tiu kamparo. Medio kaj etoso antaux la tempo de industria revolucio kaj antaux la rapida kresko de urboj. "Auxtunas. Veteracxo" kaj "Ho-hu! La veteracxo / kun pluv' kaj venta frid'" donas al la leganto impreson kia estas la klimato en kiu Injeto devas vivi kaj pasxti. Komparu kun *Ne estas facile* kaj *Malbona tago*. La diversaj statoj de sano kaj animo en Injeto speguligxas paralele en la statoj de la naturo.

Injeto estas en sia dekoka jaro kaj ankoraux ne spertis gravan malbonon aux seniluziigxon. Sxi havas viglan fantazion kaj facile inventas kaj rakontas fablojn, kiel en cxi tiu poemo. La leganto notas, ke estas ama fablo kiun sxi prezentas.

Dum siaj infanaj jaroj la verkisto ofte auxskultis al folkloraj rakontoj, precipe de rakontkapabla junulino, kiu servis en tiu bieno. En sia matura agxo li prilaboris tiun materialon por sia propra celo. La popolaj kredoj kaj vizioj estis konsiderataj veraj, kaj estas necesa fundamento por la ideoj de la poeto.

Vesperigxo

Injeto faras sian cxiutagan laboron en la bovinejo en akordo kun la gnomo de la bieno. Laux folkloro cxiuj bienoj havas sian gnomon, kiu gardas precipe la bovinejon.

"kun la kat' dancadas" -- Unu el la sxercemaj versoj en tiu cxi serioza poemaro. Gxi spegulas la rilaton inter la homoj kaj la bonvolemaj gnomoj (Norveg-lingve: "Nisse" aux "tuftekall") La bona gnomo estis malalta kaj havis rugxan trikitan cxapon.

Rimarku la oftan sxangxon de metrika sistemo inter la opaj poemoj.

Cxe la fajrejo

En la kamparo estis kutimo vespere kolektigxi en la hejmo de iu kiu lerte povis rakonti, kaj tiu estas Injeto. Sxi havas nekutiman kapablon rakonti kaj memori kaj vidi plion ol aliuloj. La vilagxanoj ankoraux ne komprenis la supernaturan vizian vidkapablon de Injeto. Estis por la auxskultantoj nur fabloj, kion sxi rakontis, tamen realaj. La vizia kapablo rivelas sin en "La vidajxo".

"nupton festos vi" -- La huldroy provis logi al si virojn. Tiel ili havigis al si eternan vivon, kion subteruloj ne havas.

Vidu la antauxlastan strofon: "povintus savi vi ambaux nin".

"tranxilon" -- Kiel la biblio, nomoj de sanktuloj, la signo de la kruco ankaux nuda sxtalo rompus la sorcxon.

La pasero

"Veslemey" (prononco: --mej) -- Norveglingva karesnomo de Injeto kiu vere baptigxis "Gislauxg". Je Julio estas kutimo meti garbon sur stango cxe la ponto de la fojnejo kiel Jul-donacon al la birdoj.

Kantigxas

La subteruloj provas tenti Injeton per cxiaspecaj valorajxo kaj brilajxo. Sxi estas en la sama situacio kiel Jesuo sur la monto. (Mateo IV). Argenta sxpinilo estas en folkloro kutima donaco por logi inojn.

"tago" -- la mondo de la homoj kie la suno lumas. La subteruloj ne toleras la sunlumon. Al ili donas lumon oro kaj argxento kaj aliaj glimaj valorajxo el la rokoj. Por logi Injeton la subterulo devas favore priskribi la subteran vivon.

La stato de la vetero korespondas al la anima stato de Injeto. Tiel la verkisto donas paralelan evoluon inter ekstera realeco kaj tranca animstato, kaj tiu lasta atingas spiritan realecon.

Antauxsciigo

Injeto vidas la reaperantan fratinton Lizabet', kiu estas kvazaŭ sxia gard-angxelo. Sxi inicas Injeton al supera servo post kiam sxi trinkis la enhavon de la kaliko. Tiu trinkajxo reprezentas la dolorigajn spertojn, kiujn sxi trapasos dum cxi tiuj 70 poemoj. La Kreanto metas sxin antaux vico de provoj por vidi cxu sxi estas matura por eniri en lian servon, cxar li bezonas sxian kapablon. En tia servo nur akceptigxas la plej kapablaj kaj tute puraj homoj.

Mateo 26 39: Jesuo: "Ho mia Patro, se povas esti, cxi tiu kaliko pasu for de mi; tamen ne kiel mi volas, sed kiel Vi volas.":

Jesuo sciis kio okazus pri si kaj akceptis la sorton kun malfermaj okuloj. Injeto estis sensperta kaj timis nenion. Sxi ne antauxvidis ion malbonan, cxar vidigxis ankoraŭ neniu kauxzo. Sxi vivas en kompleta nescio. Tial sxi ne petas esti liberigata de iuj postuloj ligitaj al la kaliko.

Injeto travidas cxiujn falsajxojn. Gravus dungi en la batalo kontraŭ malbono la plej dotitajn karakterojn. Tamen ne nur tauxgas rifuzi kaj venki la malbonon ekster si. La malicajn sentojn en la persono mem devas ankaŭ esti elradikataj, tiel ke la homo povas ekstari tute pura antaux la homaro por kiu gxi estu gvidanto.

Imagu la tragedion sentatan de juna homo kiu antauxvidas tian sorton, kiel faras Injeto en la poemo "La Montarino". Tiu estas la momento kiam Injeto, kiel Jesuo, estus petanta pri liberigo de la kaliko. Malaperas por Injeto la ebleco vivi la gxojan vivon de juna kaj gaja knabino sen bezono okupigxi pri homaro kaj peko kaj maldeco kaj perfido kaj venko. Plej felicxa estas tiu, kiu nenion vidas kaj tial ne kulpas pro respondeco.

"kaptiloj" -- tentoj de la malbonuloj. Injeto estas dangxero al la malbonuloj.

Rimarku kiel la verkisto utiligas la naturon por sxangxi inter supernatureco kaj realeco. Li mole glitas el la songxo, for de la vidajxo, pere de matena glimo kaj fine pere de fru-matena vento. Kiom el tio estas reala? Kio estas la vera realeco?

Dimancx-trankvilo

Jen bildo de la felicxa juneco antaux ol la enhavo de la kaliko komencas havi efikon. Nenio stranga gxis nun ligigxas al Injeto. La junuloj senkulpe fritas tranxajxojn el terpomoj kaj dume babiladas kaj sxerce provokas unu la alian diveni enigmojn. La enigmoj estas malnova folkloro; kelkaj el ili trovigxas en la Edda-kantoj.

Panjo atendas

La patrino scias pri la vizia kapablo de Injeto. La medio cxirkaŭ ili do havas multe pli da estajxoj ol tiujn, kiujn ordinaraj okuloj vidas. Tio kreskigas la zorgan timon de la patrino, cxar Injeto ofte estas sola ekstere en mallumo pro atento pri la brutoj. Kredo pri antauxfantomoj estas kutima en folkloro, kaj la verkisto konscie utiligas gxin por sia arta verko: (norveglingve: fylgje, vardoger).

Injeto

Jen Injeto, sur kies junaj sxultroj estas metita la peza sxargxo esti tiu, kiu sola vidu la kasxitajn verojn, kaj tiu cxi estas la unua momento kiam sxi konscias pri la graveco de la tasko metita sur sxin de la Kreanto. Li bezonas puran animon por sia servo.

Ne strange ke sxi eksidas en silento. Tiu cxi estas la momento kiam sxi komprenas kia estos sxia sorto. Sxi do vidas la malsamecon inter si kaj aliuloj. Kiel sxi de nun rilatigxu al siaj geamikoj?

La vidajxo

Jen la unua fojo kiam Injeto rigardas tra la fendo enen en la mondon de la mortintoj. Sxi ne terurigas pro la vidajxo mem, sed pro tio ke sxi de nun estos hantata de cxiaspecaj vidajxo, kaj sxi komprenu kaj spertu cxiajn fiajxojn en la mondo.

La montarino

Pruvigxis ke estas vero kion Injeto vidis, kaj sxi komprenas nun kia estos sxia sorto inter la vilagxanoj, kio signifas esti la pioniro inter la homaro, kaj tia sorto ne estas agrabla. Ankaux la patrino komprenas ke sxi havos bedauxrindan sorton, sed Injeto subigas sin al la tasko donita pere de la kaliko, kiun sxi devis malplenigi. Fieraj sonas sxiaj vortoj:

"Sed klare vidi preferas mi ol iri blinda tra l' mondo cxi sen eblo veron distingi!"

Junuloj

Jen prezentigas scenoj kaj scenejo de tio kion Injeto devas vidi, kaj kion Arne Garborg estis vidinta. El tio cxi li evoluigas la universalan vizion.

Festeno

Detaloj el tiu cxi longa kaj komplika poemo trovigas en folkloro historio, kiun la verkisto utiligas por sia celo priskribi la staton en la siatempa socio, nome pri konduto kaj moralo kaj sociaj rilatoj.

"Eksidis Injet' en malluma angul'" -- Neniu volas aux kuragxas danci kun sxi cxar "Dirigxis: Mankas prudento". Sxi sidas kaj devas vidi la fantomojn sekvantaj al cxiu ajn el la festenanoj, kaj tiel riveligas al sxi la karaktero de cxiu opulo kaj sekve la karaktero de la festeno. El tio ni suspektas la socialan sintenon de Arne Garborg.

Tamen kreigas io nova inter la homoj, nome mensaj statoj sendependaj inter ili. Tiuj abstraktaj statoj kreitaj de sentoj farigas el si mem aktivaj kaj agantaj fortoj, kiuj kauxzas novajn kaj neatenditajn reagojn. Cxio estas prezentata pere de transnaturaj aperajxo: "Jen nova bruad', alsturma kurad', ensaltas amaso en miriad'!" La abstraktajxo inter la homoj, do sentoj, malamo, atakemo, perfido, fugxo, envio kaj tiel plu farigas en si mem instigaj kauxzoj de agoj; kaj tiel en la poemo ili reprezentigas kiel estajxo, tute kiel sur scenejo. Injeto estas la sola, kiu vidas tion kio estas en kaj inter la homoj.

"Nun suben kaj norden drivas la hord'," -- al neniigxo -- al Infero aux al glacia trola mondo. Esprimo el la antikva lingvo. Iu iom pesimisma vivaspekto. La lukto kontraux malbono ne havos finon. Optimisma kontrauxo trovigas en la poemo "Negxego".

Estas du gravaj kialoj por la subteruloj logi al si Injeton. Sxi estas la sola kiu povas travidi ilin kaj ilin senvualigi. Due estas dirende ke pro sxiaj kapabloj gravas gajni sxin kiel kunbatalanton en la lukto inter la bono kaj la malbono en la mondo. La malbonaj fortoj logas al si talentulojn. Tamen se temas pri moralo, novuloj devas esti cerbolavataj por ke ili tute akceptu la vivkoncepton de la subteruloj, kaj ke ili tute forgesu la homan vivon kaj moralon. Rimarku la molan transiron cxi tie al nova temo kaj nova metriko:

... Dolcxe kiel plor' sonas harp-sonor'; logas ama sent' kvazaux milda vent'; flata la lul', kiel onda rul' dormigxas gxi en songx-trankvilo; vekigxas el silent', sxvelas en potenc', kiel sxauxm-susur' en la

mar-murmur'; el la dorma cxarm' sxvebas tona svarm' amovarma, dolcxa trilo ...

EN LA PASXTEJO

La verkisto metas Injeton en naturan medion. Tiel li sukcesas priskribi sian propran hejman regionon kun klimato kaj birdoj kaj aliaj bestoj. Jen la ekstera kadro de la tuta poemaro. Estante simboloj la spiritaj rivelajxoj do celas kaj aludas al reala homa vivo.

La vento-troloj

Tute realisma, sed samtempe poezia priskribo de la ventoj en tiu regiono. La fina strofo ligas tiun poemon intime al la anime intensa evoluo de Injeto.

Ne estas facile

Realeca priskribo de pasxtista vivo en tiu regiono. Samtempe la interligo kun la subteruloj farigxas pli videbla, kaj la subteruloj farigxas pli kaj pli realaj estajxoj.

Birdoj

Cxarma kaj petolema priskribo de la birdoj en la cxirkauxajxo de la bienoj en Jaren. Estas la verkisto mem kiu ekstaras en la poemo. La kompatio kun aliaj estajxoj kaj malbona konscienco pro malbona konduto ligas la sentojn de la verkisto al la ideo kaj temo de la poemaro. Postuligxas pura animo:

Ovojn belajn mi trovis en nesto. Sekve rabigxis gxi. Birda patrino dolore pepis; -- neniam plu faros mi.

Pluvio, la bela bruna birdo, velurflugila trezor'; kiam sxi fajfas en erikejo, varmigxas en mia kor'.

Je somermezo

Estas bona ekzemplo cxi tie kiel vizio grade malkasxas sin al Injeto:

jen trikajxon sxi forgesas pro impreso de la senjoj kaj en senpripensaj pensoj glitas for, vizie revas: vidas ke herbej' vivigxas, ke vekigxas cxe sxtonaro kaj rekreskas la herbaro kie jen brutar' pasxtigxas. Montulin' en blua jupo, sur la brust' argxent-folioj, sidas sur tufo sub deklivo. Sxutas sxi salon al bovinoj.

kaj tiel interplektigxas la vivo de la huldoro kaj tiu de Injeto.

La subteruloj ne toleras sunlumon:

Kiam sxveba nebulej' malheligas teron, ni vagante laux altej' gxuas la liberon. Dum nebulo sur dekliv', -- sendangxera huldoro viv'.

La herbsezono

Plia realisma bildo de vivo kaj laboro en la kamparo. Regas felicxo, sed el tiu Injeto tirigxos por supera servo.

Injeto miras

La malsameco inter Injeto kaj la aliaj gejunuloj estas substrekata de la eldiroj de Injeto. Tamen la verkisto ruze finas la poemon per:

Ridi kaj sxerci suprajxe, -- jen mi; sed kisi barbulon? Ho fore de gxi! -- -- Sed tamen, -- se l' sorto regus?

Kondamnita

Prezentigxas la ne nur mezepoka kredo pri peko kaj eterna puno. Sed eterneco estas ligita al la stato de la animo. Do ne ekzistas "tempo". Ne temas pri la tempodauxro de la puno. Gravas la anima stato en kiun la pekulo metis sin. La peko kvazaux materialigxas kiam gxi farigxas vibranta bildo en la konscio de homo kaj tiel sekve influas gxian konsciencon.

Translokigi partigan sxtonon inter la bienoj estis grava peko laux la antikvaj legxoj.

La lunluminoj

Foje kaj foje la subteruloj provas logi Injeton, kaj tion sxi prezentas. Nek al Injeto, nek al la leganto estas facile distingi inter realeco kaj songxo:

Injo staras kvazaux en tranc', rigardas songxe al tiu danc'. Kapklinas ili salute, kaj dissolvigxas en bruma trans'.

Profanado

Laux popola kredo osto de mortinto povus sanigi aux forigi malsanon. En la sekvantaj poemoj okazas la kontrauxo.

La postulanto

"drauxga fato" -- esti reaperanto kiu ne trovas ripozon en la tombo. Fizikaj reaperantoj estas necesaj en literatura verko. Tamen ili reprezentas ion kio devas esti ordigata aux kio estas kontrauxa al la rilato inter fortoj kaj sintenoj aperantaj inter homoj. La pastroj, kiuj estis auxtoritatuloj, ja kredis pri reaperantoj; kial do ne ordinaruloj?

En la nebulo

La provo redoni la sxtelitan oston malsukcesas por Injeto. Kaj tion sxi sxuldas al hazarda forgeso. La gnomo sentas kaj kondutas kiel homo.

Injeto malsana

Sekvo de la peko, sed ankaux severa provo por sxi. Cxio okazanta estas iel ligita al kauxzoj. La korpa malsano sekvas al spirita strexego. Por Injeto ne estas sole fizika malsano. Sxi baraktas sur pli alta nivelo kontraux malico kaj fiajxoj:

Injeto kusxas delire, lamentas en halucinoj. Kun monstroj kaj drauxgoj baraktas sxi, kaj murmuras pri lunluminoj.

Negxego

Terura vintra sxtormo okazas paralele kun la malsano de Injeto. La lukto inter bono kaj malbono farigxis universala:

Sur Skarekula en roka tru', dancejo satana dum Julo, kunsidas vice trolinoj dek du sorcxantaj per rauxka ululo estingon de l' sun' en nebulo.

Se ili atingos al sia cel', por troloj estus konkero; la viv' estingigus treme en gel'; kaj regus mallum' sur la tero. kaj kovrus cxion glacxero.

La drako

Poezio estas la armilo de la poeto. Arne Garborg multe pensis pri la ekonomia stato en la kamparo. En ekonomie premaj tempoj la kamparanoj devis hipoteki siajn bienojn aux pagi la sxuldojn per vendo de siaj kampoj. Garborg donas en la poemo "La Drako" ekzemplon pri la mizera stato de la etuloj en la kamparo. La patrino en tiu cxi poemaro estas tute senhelpa kontraux la potenco de la kapitalo kaj kontraux senindulga ekonomia sistemo en la socio. La verkisto tenas sin al la folkloro tradicio, kaj en la poemo la kreditoro sxajnigas sin bonanima ricxulo, kiu ruze helpis la Patrino, sed Injeto vidas la veron. Li estas la drako de Infero, kiu glutas cxion sur sia vojo.

La helpo

La folkloro popola kredo rilate al la religio, do kun kredo al transnaturaj fenomenoj, estas libere utiligata de la verkisto. La pastro havas same sorcxan kapablon kiel la subteruloj:

"Benu kaj gardu vin la Sinjor'," li diras la pregxon dian; "okulo lia prilumu vin, kaj donu li pacon sian!" --

Gxuste la samaj vortoj estas uzataj en la norvega diservo.

Je sunsubiro

La eksteran bildon donas la sunsubiro vidata ekde la apud-mara plata lando "Jaren", sed "feolando" kompreneble estas la spirita lando kiun la poeto vidas en sia animo, iu spirita celo por la vivo kaj al kiu li sopiras, iu onta hejmo por homaro kiu finvenkis en la lukto kontraux la Malbono.

La poemo estas mirinda flamo de koloroj. Komparu kun *Vekigxas*.

Printempa tag'

Paralele kun la veno de la printempo Injeto sanigxas. La temoj de la poemoj trovigxas nun en sxia propra psikologia, cxiutaga rilato al la okazajxoj cxirkaux sxi. Cxi tiu poemo estas unu el la plej belaj en la tuta poemaro:

Jen gxermas tig', burgxon' en sxvel', kaj suk' levigxas sub la sxel'. Ho, dolcxa sent'! Vekigxas gxi ... Beate juna estas mi!

Sur monta vojeto

Homoj vivas sub devigo de la destino. Injeto estas destinita al pasxtado kie abundas troloj. La Kreanto donis al sxi tian postenon. Sxi ne povas forfugxi de gxi. Cxiu homo devas akcepti la postenon en la vivo kien la Kreanto metis gxin malgraux obstakloj kaj tentoj:

Jen blokas roka mura front' por vid', anim' kaj sens'. Per griza kruta krest' de l' mont' barigxas mia mens'.

La gxentila knabo

Per cxi tiu poemo komencigxas la amrilato de Injeto. Gxis nun Injeto luktis kontraux eksteraj tentoj, ekzemple ricxeco, belaj vestajxoj, oro kaj argxento, vivo en kastelo. De nun la persona, interna ricxeco, nome la amo, estas la temo kiu anstatauxas la trolan mondon. Kiel reagos sxi se sxi estos elmetata al provado rilate al tiu

amo?

Sur la pasxteja monteto

La fabelanta kapablo de Injeto kreas scenejon kie luktis la gigantoj sen alia celo ol frakasadi, kaj sxi imagas al si la batalojn, kiuj havas post si la krutejojn kiel memorajxojn. Komparu kun "Kanto de Gumlo".

Dokka

Amo al la bovino kiun Jon karesis.

Injeto sopiras

Kortusxe bela bildo de la familia vivo kiel gxi realigxas en la sopiro de Injeto kaj en la reala kampara vivo.

Mirtelejo

Humurplena bildo de pasxtista tago; kaj Injeto cxiam fabelas ecx por si mem.

Renkonto

Atendo kaj sopiro kvazaux brulas en la interno de Injeto. La sango fluas pli forte je la vido -- je la miragxo kiu sxvebas al sxi.

Kortusxa bildo de renkonto inter knabo kaj knabino, kiuj ankoraux ne estas certaj pri la sentoj, kaj ankoraux ne povas paroli libere. Do la naturo devas helpi ilin: Tondro, eta sxirmejo malvasta, sopiro, juna brako celas, kolo, premo kunen.

Kaprida danco

Poezie ritma ludo kiu redonas la viglan kuran ludon de la du en ilia unua amo.

Amo

La ama sento kiel gxi riveligxas en la koro de la knabino.

Arbar-gxoja

Kroma ekzemplo pri la ege ricxa metriko en tiu cxi verko. Ne oftas strofaj poemoj krom la kantoj de la gnomo, kiuj havas la saman metrikan sistemon.

Demando

Sxercmoko pri supersticxo kaj skeptikismo. Samtempe vorta lukto inter edzo kaj edzino. Ne estas malfacile kompreni, ke estas viro kiu verkis la poemon.

Bovin-voko

Balance kanta ritmo en la versoj.

Malbona tago

La unua provo cxu la amo estas sincera ambauxflanke.

Cxe la pasxteja roĵo

Pro la perfido Injeto estas nun malforta kaj matura por esti tentata de la malbonaj estajxoj. La huldoro kvazaŭ svatas por sia frato. Kaj ŝi informas, ke Injeto estos trance portata sur la monton "Skarekula", kie "ni", nome la subnaturaj estajxoj, festenos Antaux-Julon.

Notu la molan transiron al alia ritmo kaj al alia temo: Dolcxo kiel plor' ...

Rimarku, en la lasta strofo, kiel la poeto utiligas naturan fenomenon por glate gliti de supersticxa aŭ songxa stato al vekita, tiel ke oni ne povas scii kio estas songxo kaj kio vero. Komparu ankaŭ la finan strofon de la poemo "Antauxsciigo".

SUR TROLA MONTO

"Skarekula" korespondas al la germana "Brocken" (norvege: "Blokksberg").

Vekigxas

El radioj farigxas enorma halo sur la monto kie kolektigxas la regatoj de Satano.

En la sekvaj poemoj Arne Garborg montras en la satana regno tion, kion li detale vidas en la vera norvega mondo. Li akre kritikis la politikajn asociojn, la praktikatan religion kaj socian konduton.

Troldanco

Buxado de infanoj fare de patrino kaj pretigo al la patro por mangxo estas folkloro fabelo kiu unue okazis en la Edda kantoj kaj en la sagao pri Gudrun kaj Atle en Snorra Edda. Eble Arne Garborg aludas al la sorto de la malsuperuloj en la socio, gxuste kiel li faras en la poemo "La Drako".

Montaj troloj

Trola versio de kunvenoj en urba asocio. Arne Garborg estis kritikema al la moralo kaj vivkonceptoj de urbanoj. "Sxveba danco" estas ironia esprimo pri la valso, kiu venis de eksterlando kaj farigxis kutima danco en la kunvenoj en la urboj. Gxi estas kontrasto al la vigla norvega danco "springar" ("saltodanco"). La poemo estas akra kritiko kontraŭ la formo de kulturo en la cxefurbo.

Gruntejo

Sterila restaĵo de la antikva kulturo.

"olda Gumlo-kantaro". -- imito de la Edda-kantoj. Kanto signifas cxi tie deklamon.

Kanto de Gumlo

Krom ritmo la kanto havas en la norvega lingvo ankaŭ aliteracion, kio oftas en la tuta poemaro, tamen gxi estas malfacile redonebla en Esperanto, cxar tio kondukus al tro da artefaritajxoj. Aliteracio postulus vortojn kun akcento sur la unua silabo.

La kanto donas vizon super la historio ekde la tempo kiam la naturaj fortoj regis sub la nomo de "gigantoj". La naturaj fortoj agas sencele. Do la "luktoj" inter la "gigantoj" farigxas nur por la celo de lukto. Neniu

kultura vivo:

"Tempo staris / Cxio mutis." -- Antaux la ekzisto de vivo.

"Kreskis Alvo" -- la unua viro.

"Venis Azoj." -- la norenaj dioj; tio signifas kulturo; tempo de la gxermanaj popolaj migradoj (350-550 de nia erao).

"Kovris vilagxojn sub gruz' kaj sablo." -- La "jotuno" devis kasxi sin en la rokoj, sed foje li elvenis por kauxzi naturkatastrofojn.

"Degeneris paren caro. Krevis sub suno. Eksxtonigxis pro di-martelo kaj blanka kruco." -- komparu kun "Sur pasxteja monteto".

"Nun la gnomoj / estras la regnon." -- pikvorto al la estrantoj de la socio je la tempo de la auxoro mem. Kritiko kontraux la registaro kaj la ministroj.

"nigraj libroj" -- Komparu kun "Sorcxisto kun Vergo".

LA GRANDA LUKTO

La finaj kaj plej fortaj tentoj prezentas sin al Injeto, nome tiuj ligitaj al la intimaj sentoj kaj deziroj pro la perfidita amo. Paralele okazas sxangxoj en la naturo. Injeto metigxas en elekton inter silenta akcepto de la sorto kaj venko pere de malico.

Sxi vekigxas

La spiritaj fortoj en Injeto en formo de la vizio de Lizabet', sxia reaperanta fratino kaj gard-angxelo, ne cedas al la tentoj.

Peza momento

Neniu indulgo estas por Injeto. Sxi devas vidi la knabon rajdi al nupto kun alia knabino. Tiel sxi metigxas al la fina provo. Sxi volas morti, kaj renkonti lin survoje kuxante en la nigra cxerko. Tiel sxi vengxus sin vekante lian konsciencon. Do Injeto ankoraux ne purigis malicon el sia koro, kaj sekve ankoraux ne estas matura por servo al la Kreanto.

En "Blua-Monto"

La belaj subterulinoj ofertas al sxi belecon, ricxecon kaj eternan forgeson. Tamen tra la suferoj Injeto evoluis al supera homo. Sxi rifuzas fugxi de sia sorto. La suferoj kiujn sxi spertis dum cxi tiu tempo, estas sxia vivo, kaj sxi ne volas forgesi ilin, cxar tio signifus forigi sin mem.

"Cxu vi estingos afliktan flamon? -- Por nenio perdu mi mian amon."

Libera

Injeto estas nun malpleniginta la kalikon, kaj estas preta por servo al la Kreanto kune kun la "muzo de saxec". Tiu servo estas priskribita en la dua volumo de la poemaro, "En Infero".

Arne Garborg naskigxis kamparano. Li volis farigxi verkisto, kaj terkulturado ne logis lin. La sola vojo el kampara vivo estis tra instruista lernejo. Li havis brile klaran cerbon kaj plenumis la ekzamenon. Li translogxigxis al la cxefurbo, kie li studis en la universitato. Li aligxis al la radikalaj verkistoj en la sepdekaj kaj okdekaj jaroj de sia tempo, kiuj verkis laux la naturalismaj ideoj. En la nauxdekaj jaroj li forlasis tiun tendencon. La spirita vivo de homo farigxis grava por li kiel filozofo kaj verkisto. Li tute forlasis la naturalisman tendencon en la literaturo, kaj vivkoncepto farigxis la vortoj de Sankta Mateo (16 26): "Cxar kiel profitus homo, se li gajnus la tutan mondon kaj perdus sian animon." ("Kondamnita").

Laux tiu tendenco li verkis plurajn romanojn kaj la grandan teatraĵon "La instruisto" (Lararen), en kiu li sekvis la ideojn de Leo Tolstoj, kaj tiel li dauxrigis dum la resto de sia vivo.

"La Montarino, Injeto, la Vizianto" farigxis lia plej sxatata verko. Granda nombro de la poemoj estas verkita laux popolaj melodioj. Edvard Grieg, faris melodiojn jam kiam Arne Garborg vivis. Kirsten Flagstad frue akceptis ilin por siaj koncertoj. Hodiaux kantistinoj prezentas tiujn poemojn laux sia propra maniero per memfaritaj melodioj. Ili akceptas la defion kanti ilin tiel kiel ili en iliaj animoj travivas la amhistorion de Veslemey.

La trola parto de la poemaro ne estas tiel sxatata. Tamen estas tiu, en kiu Arne Garborg donis sian universalan vivkoncepton kaj ankaux siajn opiniojn pri la socia, morala, politika kaj ekonomia stato inter la homoj je sia propra tempo. La homo estas tirita en aspekte eternan lukton inter Bono kaj Malbono, kaj tiuj ecoj havas lokon en lia propra animo. Tiuj ecoj aperigas sin en la cxiutaga vivo kaj postulas cxiutagan lukton kontraux Malbono; kaj la cxiutagajxoj respegulas universalan staton. Por montri tion Arne Garborg elektis la folkloran mondon kun ties ecoj, kiujn reprezentas multspecaj trolaj estajxoj, kiaj ja estas la multspecaj animaj statoj de la homoj.

La titolo de la dua volumo de tiu cxi poemaro (En Infero) montras ke Arne Garborg intencis montri al la homaro vojon al savo el Malbono pere de Veslemey, Injeto. Sed unue sxi devis pruvi ke sxi estas digna por tiu alta tasko. Sxi devis elradikigi el sia animo cxiun eron de malico antaux ol esti matura por servo por la Kreanto. Tiel sxi reprezentas la homon, aux alie dirite Nin Mem.

"La Montarino" estas tradukita island-lingven 1906 sub la nomo "Hulithsheimar" kaj svedlingven 1916 sub la nomo "Ingrid Sierskan".

End of the Project Gutenberg EBook of La Montarino, by Arne Garborg

*** END OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK LA MONTARINO ***

***** This file should be named 24292.txt or 24292.zip ***** This and all associated files of various formats will be found in: <http://www.gutenberg.org/2/4/2/9/24292/>

Updated editions will replace the previous one--the old editions will be renamed.

Creating the works from public domain print editions means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg-tm electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG-tm concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for the eBooks, unless you receive specific permission. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the rules is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. They may be modified and printed and given away--you may do practically ANYTHING with public domain eBooks. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

*** START: FULL LICENSE ***

THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg-tm mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase "Project Gutenberg"), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg-tm License (available with this file or online at <http://gutenberg.org/license>).

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg-tm electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg-tm electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg-tm electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg-tm electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. "Project Gutenberg" is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg-tm electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg-tm electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg-tm electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation ("the Foundation" or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg-tm electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is in the public domain in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg-tm mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg-tm works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg-tm name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg-tm License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg-tm work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country outside the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg-tm License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg-tm work (any work on which the phrase "Project Gutenberg" appears, or with which the phrase "Project Gutenberg" is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org

1.E.2. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is derived from the public domain (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase "Project Gutenberg" associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg-tm trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg-tm License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg-tm License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg-tm.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg-tm License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg-tm work in a format other than "Plain Vanilla ASCII" or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg-tm web site (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original "Plain Vanilla ASCII" or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg-tm License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg-tm works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg-tm electronic works provided that

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg-tm works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."

- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg-tm License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg-tm works.

- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a

replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.

- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg-tm works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg-tm electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from both the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and Michael Hart, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread public domain works in creating the Project Gutenberg-tm collection. Despite these efforts, Project Gutenberg-tm electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. **LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES** - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg-tm electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. **YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH F3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.**

1.F.3. **LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND** - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS' **WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.**

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. **INDEMNITY**

- You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the

Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg-tm electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg-tm electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg-tm work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg-tm work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg-tm

Project Gutenberg-tm is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need, is critical to reaching Project Gutenberg-tm's goals and ensuring that the Project Gutenberg-tm collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg-tm and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation web page at <http://www.pgla.org>.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Its 501(c)(3) letter is posted at <http://pglaf.org/fundraising>. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's principal office is located at 4557 Melan Dr. S. Fairbanks, AK, 99712., but its volunteers and employees are scattered throughout numerous locations. Its business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887, email business@pglaf.org. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's web site and official page at <http://pglaf.org>

For additional contact information: Dr. Gregory B. Newby Chief Executive and Director gbnewby@pglaf.org

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg-tm depends upon and cannot survive without wide spread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit <http://pglaf.org>

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg Web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: <http://pglaf.org/donate>

Section 5. General Information About Project Gutenberg-tm electronic works.

Professor Michael S. Hart is the originator of the Project Gutenberg-tm concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For thirty years, he produced and distributed Project Gutenberg-tm eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg-tm eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as Public Domain in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our Web site which has the main PG search facility:

<http://www.gutenberg.org>

This Web site includes information about Project Gutenberg-tm, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.

La Montarino, by Arne Garborg

A free ebook from <http://manybooks.net/>